

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

גליון קעא - פורים - שנת תשפ"ד

דעהו

דעהו אהר
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון מוגדל לפורים

משנת החסידות

שיעור לפרשת זכור ופורים (שנת תשס"ד)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

מסילת המועד

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

ובעבודתנו לא עזבונו אלקינו:

דער גילוי

פון פורים - א איד

איז 'איינס' מיטן

אויבערשטן

עמוד ז'

ולא הסתיר פניו ממנו: גילוי נס פורים -

אפילו בתוך הסתר של דרך הטבע

א. תשועתם היית לנצח: נס פורים נעשה בתוך הטבע ועל כן עומד לנצח

'אסתר סוף כל הניסים' - נס בדרך הטבע מעין זמן העתיד שיזדכך הטבע | ניסי יציאת מצרים הם מקור הניסים שנעשו אחריהם, אך נס פורים יונק מניסי הגאולה האחרונה | 'סוף כל הניסים' פירושו ה'תכלית' של כל הניסים, והוא להכיר את הבורא מתוך הטבע | נס פורים שהוא האחרון קרוב ביותר אל התכלית | עמלק אינו מתפעל מנסים גלויים, ולכן רק נס בדרך הטבע מכניע אותו | עיקר מחייתו תהיה לעתיד ע"י זיכור הטבע | בזמן תיקון השלם לא תהא רבותא בנס שלא כטבע | נס פורים הוא 'מין במינו' עם הגילוי שלעתידי ולכן אינו בטל | 'טבע' הוא דבר קבוע, ואילו 'נס' אינו מצאיות נצחי | נס שבתוך הטבע עומד לנצח - ולכן ימי הפורים אינם בטלים

ב. מלחמה לה' בעמלק: מחיית עמלק - ע"י גילוי אלוקות בתוך הטבע

עמלק מונע גילוי שם הוי"ה בשלימות | אותיות י"ה - דרגת המוחין והמחשבה, ו"ה - המידות והמעשה | עולם המחשבה - מדת הדין, עולם המעשה - שיתוף הרחמים | 'עלה במחשבה לבראו במדת הדין' - סדר הטבע, 'שיתף מידת הרחמים' - ניסים שלמעלה מהטבע | אותיות ו"ה - כנגד הנהגת הטבע, ו"ה - ענין סדר הניסים | התנגדות עמלק לגילוי אותיות ו"ה - כדי להגביר דרך הטבע | 'הוי"ה הוא האלקים' - יחוד הנס והטבע כאחד | תשרי - ימי דין והנהגת הטבע, ניסן - מדת הרחמים וסדר הניסים | בפורים הם מתאחדים - ונעשה 'נס בדרך הטבע'

ג. שכל קוין לא יבשו: רק ע"י הגעגועים לביהמ"ק זכו לזיכור הנהגת הטבע

כלל ישראל חטאו במה שנהנו מסעודתו של אותו רשע | כלל ישראל התיאשו מן הגאולה | כשדבר שבקדושה צריך להתגלות משתדל הסט"א להציג תמורתו קליפה הדומה אליו ממש | מעלת ביהמ"ק השני במה שיווד למדרגת הטבע - מעין העתיד | עומק היאוש היה רק למדרגת בית ראשון | הקליפה הפך זה ליאוש גמור מהגאולה ומבית המקדש | ע"י נס פורים נתגלה מעלת הטבע ונתכפר עון היאוש | ונהפוך הוא' בפורים - סעודת אחשוורוש נהפכה לשמחת פורים

א.

תשועתם היית לנצח: נס פורים נעשה בתוך הטבע ועל כן עומד לנצח

עושה כסדר. ומעין זה היה גם נס פורים 'סוף כל הניסים' - שנעשה אז זיכור בעצם דרך הטבע.

ניסי יציאת מצרים הם מקור הניסים שנעשו אחריהם

וביאור הדבר הוא, כי הנה כל הניסים שנעשו לישראל בכל הדורות יונקים מניסי יציאת מצרים, כי יציאת מצרים היא השרש לכל סדר הנהגת הניסים הנעשים העולם. ולפיכך, כמו שהניסים של יציאת מצרים וקריעת ים סוף נעשו באופן של שינוי הטבעים ובשידוד מערכות הטבע, ועל ידם נתגלה 'כי אין כה' אלקינו' ו'כי אין כמוני בכל הארץ' (רמב"ן סוף פר' בא). הנה כמו כן גם שאר הניסים שנמשכו מהם אח"כ, כמו העמדת החמה ליהושע, ומותם של ק"פ אלף חיילי סנחריב מלך אשור בלילה אחד וכדו', ושתיכליתם היתה ג"כ לגלות כבוד גודלו ויכולתו בעולם, וגם הם נפעלו בדרך זו שנשנתו סדרי הבריאה והילוך המזלות מכה הרצון העליון, ובהו נתגדל ונתקדש שם שמים בכל העולם.

נס פורים יונק מהגאולה האחרונה

אולם ככל שמתקרבים אל זמן הגאולה האחרונה, אזי משתנה מקור יניקתם של הניסים, כי ניסים האחרונים יונקים את כוחם מהגאולה האחרונה, וממילא נס פורים שהוא כבר 'סוף כל הניסים', כלומר הנס

שדוקא באותו הלילה שעשה המן את העץ גבוה חמשים - נדדה שנת המלך, וכדומה, הנה עי"ז העידו כולם שבוודאי יד ה' עשתה זאת, ואין זה אלא נס גלוי שנעשה רק בזירת העליון המנהיג את כל הבריאה כרצונו. ונמצא שנס פורים לא היה ע"י שינוי הטבעים, אלא אדרבה, הוא פעל זיכור בעצם הנהגת הטבע, כי נתגלה לעין כל שהבורא ב"ה לבדו הוא שעשה ועושה לכל המעשים והפעולות - גם של הטבע עצמו, והשי"ת נמצא גם בתוך הטבע, וגם הוא אינו מתנהל כי אם לפי רצונו בלבד.

לעתידי יזדכך הטבע ולא יסתיר על השגחת השי"ת

והנה הנהגה כזאת של 'נס בדרך הטבע' שנעשה בזמן נס פורים, והיינו הדרכות עצם הנהגת הטבע, דומה לגילוי הנשגב שיהיה לעתיד בעת התיקון השלם. כי גודל התגלות האלוקות שתהיה אז, לא תהא ע"י שינוי הקב"ה את מעשה בראשית והנהגת הטבע כדי שיכירו כולם את גדולת השי"ת וכדו', אלא להפך, שאז יזדכך דרך הטבע עצמו, עד שיראו כל בשר יחדיו את פי ה' מתוך חוקי הטבע, כי בעת ההוא לא יכסה הטבע כלל על הבורא ב"ה, אלא אדרבה אז הוא יאיר כולו מאור אלוקות, ויתגלה שכל כולו אינו אלא ניסים נסתרים שהקב"ה

'אסתר סוף כל הניסים'

אמרו חז"ל בגמ' (יומא כט.) 'למה נמשלה אסתר לשחר, לומר לך מה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הניסים'. ביאור דבריהם ז"ל בפשטות, שנס פורים שנעשה בימי אסתר היה סוף כל הניסים הגלויים שנעשו לישראל מיום צאתם ממצרים ועד הגלות החל הזה, ומאז לא נעשו עוד ניסים בפרהסיא ובפומביא עד הגאולה האחרונה במהרה בימינו.

נס פורים הוא 'נס בדרך הטבע'

ועומק הענין בזה י"ל, שזה שנס פורים הוא 'סוף כל הניסים' היינו שהוא דומה למהות הניסים שייעשו ב'סוף יומיא' בימות המשיח. שהרי הדבר המיוחד בנס פורים הוא שלעומת מה שכל הניסים שנעשו לישראל במשך הדורות היו באופן של למעלה מדרך הטבע וע"י שינוי סדרי בראשית, שונה היה הנס שנעשה בימי מרדכי ואסתר, כי אז נעשה 'נס בדרך הטבע', והיינו שנתלבשו כל הניסים בתוך הנהגת הטבע. וכמו ענין הריגת ושתי, וכן מה שנתקחה אסתר לבית אחשוורוש, ומעשה דבגתן ותרש, ומה שהזמינה אסתר את אחשוורוש והמן אל המשתה, ונדידת שנת המלך בלילה ההוא וכו' וכו', ככולם לא היה שום שינוי ניכר בדרכי הטבע. אך ככל זאת בצירוף כל הפרטים שנעשו באופנים אלו דייקא, וכגון מה שהגיד מרדכי מתחילה על בגנתא ותרש, וכן מה

נקודות:

הנה בוודאי אין שלימות הרצון למעלה לכתחילה שישתנו סדרי הנהגת הטבע, שהרי הקב"ה קבע את סדר הבריאה ע"פ דרך הטבע, והעמיד אותו כחוק קבוע שיתנהג העולם ע"פ הנהגה זו, ובוודאי היתה הכוונה העליונה בזה שגם מתוך הנהגה הלזו יוכלו להכיר את מי שאמר והיה העולם, ולא יהיה צורך לפעול ניסים ונפלאות שלא כדרך הטבע

~

נס הנעשה בדרך הטבע, הרי הוא דבר קבוע, שהרי הטבע היא ההנהגה הקבועה בבריאה, והנס אינו אלא שנתגלה המנהיג הגדול של הנהגת הטבע עצמה. והנה דבר זה אינו מסתלק לעולם, והוא קבוע וקיים בכל עת. ועל כן פורים הוא מועד שבתוך ימות החול, והיינו שאין צריך לבטל את ההנהגה התדירית בשביל גילוי זה

האחריו עד זמן הקץ, יונק ביותר מהניסים של זמן העתיד, ולכן הוא מתדמה להם, ונתלבש בתוך דרך הטבע עצמו, ובוה נעשה יזכור לעצם הנהגת הטבע, מעין שיהיה לעתיד בתיוקן.

'סוף כל הניסים' פירושו ה'תכלית' של הניסים

וביתר עומק, יש לבאר בלשונם ז"ל שאסתר הוא 'סוף כל הניסים', שפירושו הוא, שנס פורים הוא הגמר והתכלית של כל הניסים שנעשו עד הנה, לומר שהתכלית הנרצה מכל הניסים היא להגיע לנס כזה הנעשה בדרך הטבע, שעניינו הודקכות עולם הטבע. ובאמת שני הפירושים האלה, הפשוט והיותר עמוק, עולים הנון כאחד.

תכלית הבריאה - שיוכלו להכיר את הבורא מתוך דרכי הטבע

כי הנה בוודאי אין שלימות הרצון למעלה לכתחילה שישתנו סדרי הנהגת הטבע, שהרי הקב"ה קבע את סדר הבריאה ע"פ דרך הטבע, והעמיד אותו כחוק קבוע שיתנהג העולם ע"פ הנהגה זו, ובוודאי היתה הכוונה העליונה בזה שגם מתוך הנהגה הלזו יוכלו להכיר את מי שאמר והיה העולם, ולא יהיה צורך לפעול ניסים ונפלאות שלא כדרך הטבע כדי שיכירו וידעו יושבי תבל את ה'. ולמצב נעלה זה אכן תתעלה הבריאה לעת קצת בזמן תיוקן השלם.

כל הניסים מועלים יזכור בעצם הבריאה

אלא שכדי להגיע לדרגה נעלה זו של יזכור עולם הטבע, ושהנהגת הטבע לא תסכה ותעלים על יוצר הכל, נצרך מתחילה לעשות בעולם אותם מופתים שלא כדרך הטבע, ואח"כ מבח הניסים הרבים שהיו במשך כל הזמנים, תודוכ הבריאה יותר ויותר, עד שבסוף הימים תגיע לשלימות הדיכוד וההיכור ולא נצטרך עוד לעשות איה שינוי בהנהגת הטבע, כי גם מתוך הטבע עצמו יאיר אור האלקות.

נס פורים שהוא אחרון הניסים - קרוב ביותר אל התכלית ויוצא מזה שע"כ לא נס ונס הנעשה בעולם, מתקרב העולם יותר לתכלית של יזכור הנהגת הטבע שתתקיים בשלימות לעתיד בזמן תיוקן. ונמצא שנס פורים שהוא ה'סוף' והאחרון של כל הניסים שנעשו במשך ימות העולם עד לעת קץ, היינו שהוא הדרגה האחרונה במה שהניסים צריכים לפעול כדי יזכור הבריאה, וממילא הוא הקרוב ביותר אל התכלית הנוצרה של יזכור עולם הטבע שלעת"ל. ולכן נעשה גם הוא בדרך הטבע, כיון שהוא סמוך ונראה למצב העולם בזמן תיוקן. הרי שהיטב דיברו בו חז"ל ואמרו שהנס הלזה הוא ה'סוף' - האחרון והתכלית - של 'כל הניסים'.

הנס בא בדרך הטבע כדי להכניע את המן הבא משורש עמלק

והנה הטעם שבמי מרדכי ואסתר נעשה הנס דוקא באופן כזה, הוא מאחר שנס זה הוצרך כדי לנצח את המן, ששורשו הוא קליפת עמלק, ומצינו בעמלק שהוא אינו מתפעל מניסים הנעשים למעלה מדרך הטבע, לכן אי אפשר להכניע קליפה שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו. והיינו שעמלק מתנגד לשלימות השם הוי"ה הק', ואינו מניח רק לגילוי אותיות י"ה-ה' של השם.

אותיות י"ה - דרגת המוחין והמחשבה, ו"ה - המידות והמעשה

והנה נודע בענין ארבעת האותיות של השם הוי"ה, כי ה'ה' הם נגד המוחין - חכמה ובינה, בחי' עולם המחשבה, ואותיות ו"ה' מכוננים לששת המידות (ח-ג'ת נה"י) ומלכות, כנגד עולם המעשה.

עמלק נלחם בישראל על אף כל הניסים של יציאת מ'מ

כי הנה תחילת ביאתו של עמלק להילחם בישראל היתה לאחר יציאת מצרים וקריעת ים סוף, שאז התחיל סדר הנהגת הניסים בעולם בהנהגה שלמעלה מדרך הטבע כנ"ל. והנה מגודל הניסים שנעשו אז לישראל אחז חיל ורעדה לכל העמים, ונפלה על כולם אימתה ופחד, עד שלא עלה בלב שום עם ולשון לבוא להילחם עם ישראל.

אולם לא כן קרה בליבו של עמלק, כי הוא לא התפעל מכל האותות והמופתים שנעשו בשינוי הטבעים, ולא נפלד עליו אימה ופחד כשראה את הניסים והנפלאות שנעשו לישראל ביציאת מצרים, ולכן לא התיירא כלל מלהילחם עמם. וכמ"ש רש"י בפסוק (דברים כה, יח) יזכור את אשר עשה לך עמלק, וז"ל: 'שהיו הגויים יראים להלחם בכס, ובא זה להתחיל והראה מקום לאחרים'. והיינו שהוא טוען שאין הקב"ה יכול אלא לבטל את הטבע, אבל כשעולם כמנהגו נוהג - אין זאת מיד ה', ולא ה' הוא המשגיח בכל פרט ופרט, ח"ו.

הכנעת עמלק רק ע"י ניסים שברדרך הטבע

ומאחר שזו תכונתו וקליפתו של עמלק שלא להתפעל מהנהגת הניסים, לכך מוכרח שהניצחון עליו יהיה ע"י נס הנעשה בדרך הטבע דייקא, והיינו שגם מתוך הטבע יתברר שאין שום דבר נעשה בלתי רצונו וכוחו יתברך, וגם הנהגת הטבע עצמה איננה אלא כרוזן ביד החוצב, והנה ע"י התגלות זו תישבר קליפת עמלק ותפול לגמרי לפני הקדושה.

עיקר מחיית עמלק תהיה לעתיד ע"י יזכור עולם הטבע

ואכן מטעם זה אמרו חז"ל שעיקר מחיית עמלק תהיה לעתיד בעת תיוקן השלם בימות המשיח, כי כאמור ההתגלות הנפלאה שמתאיר אז תהיה בתוך הנהגת הטבע עצמה, כי אז יודרך לגמרי עולם הטבע עד שגם מתוכו יאיר אור האלקות, וממילא תיכנע אז קליפת עמלק לגמרי ותבטל כליל מגודל הגילויים שבתוך חוקי הטבע עצמם.

גם אם 'כל המועדים יהיו בטלים', בכל זאת ימי הפורים לא נבטלים'

והנה ע"פ הדברים האלה שביארנו שנשתנה נס פורים משאר כל הניסים בכך שנעשה ע"י התלבשות בדרך הטבע, מצינו טוב טעם ודעת למה שאמרו חז"ל (ילקו"ש משלי רמז תתקמד, והובא בסילוק לשבת זכור) ש'כל המועדים עתידיים ליבטל, וימי הפורים אינם בטלים לעולם, שנאמר (אסתר ט, כח) וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים'. וכמו כן נודע ע"פ הקבלה שפורים מכוון כנגד מדת 'נצח', שהוא מלשון 'נצחיות', ומורה שיהי' זה עומד לנצח נצחים ולא יבטל לעולם. והענין בזה מבורא היטב ע"פ האמור.

לעתיד לא תהא רבותא בנס שלא כטבע

כי הנה מה של מוס' המועדים עתידיים ליבטל לעתיד, הוא מטעם שכולם כוללים את הניסים שנעשו בשינוי הטבעים כדי לגלות ולפרסם את אמיתת הבורא בעולם, וכאמור לעיל שכולם יונקים מן הניסים של יציאת מצרים שבאו בשידוד מערכות הטבע. וכיון שכן, הנה לעתיד כשיודרך הטבע עצמו ויהיה גילוי שכינה בעולם אפילו בתוך הנהגת הטבע, כבר לא יצטרפו לניסים למעלה מדרך הטבע כדי להכיר על ידם את

ב.

מלחמה לה' בעמלק: מחיית עמלק ע"י גילוי אלוקות בתוך הטבע

הבורא ב"ה, שהרי יגידו שמים צדקו, והטבע עצמו יראה אלוקות באופן גלוי, ועל כן לא תהיה שום מעלה ועדיפות לנס שבשינוי הטבע, כי כבר אין צורך בהם. ולא עוד, אלא שבגילוי אלוקות שבתוך הטבע יש מעלה יתירה, שהרי כאמור לעיל זו דוקא היא התכלית, שהרי עיקר רצון העליון היה שיתגלה אלוקותו בתוך דרכי הטבע עצמו, ולא שיצטרך על זה שינוי ושידוד מערכות הטבע, וכיון שזה היה עיקר הכוונה העליונה - הרי בהכרח של בהתגלות זו טעם ונעימות יותר מהגילוי הבא ע"י שינוי הטבעים. וממילא תבטל לעתיד ייחודיותם של הניסים שלמעלה מדרך הטבע, וע"כ עתידיים כל המועדים ליבטל. ופנימיות הכוונה בזה היא, שיתבטל האופן שבו הם מופיעים כעת בעוה"ז, ויהיה ענינם על פי מדרגת הניסים של זמן העתיד, ואכמהל"ב.

נס פורים הוא 'מין במינו' עם הגילוי שלעתיד

אולם שונה מכך הוא פורים, שמלכתחילה מיוסדים כל יסודותיו על אדני הודקכות הטבע, והנס שבו נעשה בדרך הניסים של העתיד, ונמצא שהוא מעין מדרגת הימים טובים העתידיים שאף בהם נשמח על ניסים הנעשים בהודקכות דרך הטבע, וממילא ימי הפורים אינם בטלים'. וזה ע"י ההלכה הנאמרת בהלכות תערוכות (זבחים עט: ועוד) ש'מין במינו לא בטיל', הנה כמו כן פורים המיוסד על נס הנעשה בדרך הטבע הנה הוא 'מין במינו' עם הניסים של זמן ההוא, ועל כן לא יבטל לעתיד, כי מין במינו לא בטל.

'טבע' - מצב הקבוע בעולם, 'נס' - רק לפי שעה

וביתר עומק נאמר, כי הנה ההבדל הפשוט שבין נס לטבע הוא, שהנס שלמעלה מדרך הטבע אינו אלא לפי שעה, שהרי הוא שובר את חוקי הטבע שהועמדו לשמש בעולם באופן קבוע, ואילו הנהגת הטבע היא קביעה וקיימת ועומדת במעמדה באופן תדיר.

נס שלמעלה מדרך הטבע אינו דבר נצחי

וממילא, נס משנה את הטבע אינו דבר נצחי, שהרי אינו נשאר לעולם, כי לאחר שיעבור זמן הנס חוזרים למצב התמידי ולהגיליות הקודמת, וכדרך שרואים שאחר זמני המועדים שבים לימות החול. (ואע"פ שבודאי נשאר מהי"ט בכל נפש ורושם חזק, אך מכל מקום זמן המועד אינו המצב התדירי של האדם בכל השנה).

נס שבתוך הטבע עומד לנצח - ולכן ימי הפורים אינם בטלים

משא"כ נס הנעשה בדרך הטבע, הרי הוא דבר קבוע, שהרי הטבע היא הנהגתה הקבועה בבריאה, והנס אינו אלא שנתגלה המנהיג הגדול של הנהגת הטבע עצמה. והנה דבר זה אינו מסתלק לעולם, והוא קבוע וקיים בכל עת. ועל כן פורים הוא מועד שבתוך ימות החול, והיינו שאין צריך לבטל את ההנהגה התדירית שבביל גילוי זה, אלא הארת פורים באה בתוך המצב הקבוע של כל ימות השנה ומגלה שגם הנהגתם היא מציאות של נס הקיים לעולם.

ומאחר שכל עצם הנס הנעשה בהתלבשות בדרך הטבע הוא נס העומד לנצח ואינו משתנה, א"כ כל מהותו של פורים היא נצחיות, ולכן הוא מועד נצחי שלא יבטל לעולם, וימי הפורים האלו לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מורעם.

שענינו הוא, ש'מדת הדין' מורה לענין צמצומי הטבע, כטעם שם אלקיים' שבגמי' הטבע', והיינו מה שחוקי הטבע מכסים ומעלימים על אור הא"ס המתלבש בהם, ואין מתגלה בהם די הש"ת הבורא ומנהיג אותם כרצונו. ומאידך 'שיתוף מידת הרחמים' היינו גילוי השם הוי"ה ב"ה ע"י גודל הניסים והנפלאות שנעשו בעת יציאת מצרים וקריעת ים סוף באופן למעלה מגדרי וצמצומי הטבע, וכן הגילוי של מתן תורה, שבהתגלויות אלו הכירו כל יושבי תבל כבורא ית' בלי שום צמצומים והסתרים מהשם אלקיים.

אותיות י"ה - כנגד הנהגת הטבע, ו"ה - ענין סדר הניסים

ועל פי זה יוצא שאותיות י"ה מהשם - המורים לבחי' מחשבה ודין, הם כנגד הנהגת הטבע של שם אלקיים, ואילו אותיות ו"ה' שכנגד עולם המעשה, רומזים לסדר הנהגת הניסים של יציאת מצרים ומתן תורה. [ויציבא מילתא במה

שנודע מהרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב ז"ע שכלל הפעולות הגשמיות והטבעיות של האדם נרמזו אותיות 'ה-ה' מהשם כגון אכילה, שתיה, שינה, שיחה וכן הלאה. ואילו המצוות יש בהם אותיות 'ו-ו', כמו תורה, מצוה, עבודה, קדושה וכדומה.

התנגדות עמלק לגילוי אותיות ו'ה - כדי להגביר דרך הטבע

וע"פ הדברים האלה מובן היטב גדול התנגדות עמלק לגילוי אותיות ו'ה משם הו"ה. שהרי כאמור לעיל רוצה הוא להעלים על הנהגת הניסים, ואין הוא מתפעל מהם כלל, וכל רצונו הוא לחזק דרך הטבע המתנהג בכת שם אלקי"ם, ובאופן שיסתיר ייעלים על השם הו"ה ב"ה הממלכת בכתו. ולכן אינו מניח שיתגלו רק אותיות ו'ה משם הו"ה.

הו"ה הוא האלקי"ם - יחוד הנס והטבע כאחד

אמנם האמת הוא כאמור לעיל, שגם דרך הטבע עצמו אינו אלא ניסים, כי הבורא ב"ה בלבדו הוא המנהיג אותו כרצונו, כי הנס והטבע מתאחדים כאחד ממש, בבחי' הו"ה הוא האלקי"ם, וכל השם כולו מתאחד כאחד, כטעם לייחד שם ו'ה ב"ה ביחודא שלים, ושחבלית הבריאה הוא שיראה לעין כל האלוקית הגנוה בתוך דרך הטבע עצמו, ואין שום פירוד ומחיצה בין ו'ה ל"ה. ואכן לעת"ל בעת שימחה שמו של עמלק לגמרי מתחת השמים (-בחי' ו'ה, לעומת ארצ' שבבחי' ו'ה) יאה שמו ית' שלם, ומחציו תמלא תיבתו.

בתשרי עלה במחשבה לברוא את העולם, ובניסן נברא בפועל

ונודע סודר חדשי השנה מתחלקים ג"כ ע"פ עולם המחשבה ועולם המעשה. וזה ע"פ מה שהביא התוס' (ר"ה כו. ד"ה כמאן) בשם רבינו תם, בהא דנחלקו ר' אליעזר ור' יהושע (שם י'): אי בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם, כתבו שם התוס' דאלו ואלו דברי אלקים חיים, ואיכא למימר דבתשרי עלה במחשבה לברואו ולא נברא עד ניסן, עכ"ל.

חודש תשרי - ימי דין והנהגת הטבע, חודש ניסן - מדת הרחמים וסדר הניסים

ולכן ימי חודש תשרי הם ימי הדין, ע"ד עלה במחשבה לברוא במידת הדין, בחי' שם אלקי"ם, ובאה העבודה בהם באופן היראה והדין, ולהמתיק את הדינים המתעוררים בימים אלו. וכמו כן חודש תשרי הוא ראש להנהגת הטבע שהעמיד הקב"ה בבריאה, כי כאמור סדר הטבע בא מצד עליית המחשבה לברוא העולם במדת הדין. וכן כל חדשי החורף הם זמן של דינים, וכמו שנראה שהם ימות הגשמים וקרירות המורים לענין הגבורות והדין.

ומאיך חודש ניסן, שהוא עולם המעשה, הוא זמן של גילוי האהבה, בבחי' 'הקדים מדת הרחמים'. וכמו כן הוא שורש לסדר הנהגת הניסים שהתחילו בעת יציאת מצרים בחודש הזה (ויש בכ"ו אריכות גדולה ואכ"מ).

ג.

שכל קויד לא יבשו: רק ע"י הגעגועים לביהמ"ק זכו לזיכוכ הנהגת הטבע

טעם סעודת אשורוש - בחושבו שכבר לא יגאלו ישראל ח"ו

הנה אמרינן בגמ' (מגילה יב.) שאחד מן הטעמים שנתחייבו ישראל שבאותו הדור כליה ח"ו, הוא מפני מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע אשורוש.

וכבר נתבאר בארוכה במק"א (ראה דעתו לפורים תשפ"ג, קיח) עומק ענין החטא שנהנו מסעודתו של אותו רשע, שהורה על כך שהתייאשו אז ישראל מן הגאולה, והסיחה דעתם מהתקוה לבנין בית המקדש, שהרי סיבת אותה הסעודה היתה 'שכתב המלך אשורוש על כסא מלכותו וגו' עשה משתה' וגו' (אסתר א, ב-ד), וביארו חז"ל (מגילה יא:) שכוננת הפסוק היא שנתיישבה מלכותו, כיון שכבר מלאו אז לפי חשבוננו שבעים שנה לגלות בבל, וכאשר ראה שעדיין לא נגאלו ישראל מגלותם, נתיישבה דעתו, וכבר לא היה דואג שיצאו ישראל מתחת ידו (רש"י שם), ועל כן עשה אז סעודה גדולה להרבות השמחה על התכוננת מלכותו.

גם ישראל עצמם היו במצב של יאוש מן הגאולה

ולכן גם היהודים שהיו מסוגלים להשתתף באותה סעודה, היתה זאת להם מפני שגם הם התייאשו קצת מן הגאולה, ובעצמם כבר חשבו שאבדה תקותם לשוב ולחזור אל ביהמ"ק ולחונן את הר' ה', שהיה אכן כפי הנראה כבר מלאו לכבל שבעים שנה, ועכ"ל לא נושעו, וא"כ מה יש עוד לחשוב ולצפות לגאולה. ודבר זה העלה חרון אף ה' רח"ל, עד שגרם שנתחייבו ישראל שבאותו הדור וכו'.

כשדבר שבקדושה צריך להתגלות משתדל הסט"א לכסותו בקליפה הדומה אליו ממש

אמנם ידוע לכל מבין בעבודת השי"ת, שמתמיד בשורשה קליפה גדולה בעולם, אין זה אלא מפני שישנו בקדושה ענין עמוק הצריך להתגלות, והסט"א רוצה לכסות את הדבר שבקדושה ולעכב את הדרך להתגלותו, ועל כן היא מתגברת אז בגודל חשכותה וקליפתה. ולא עוד, אלא שתמיד היא מתרמה ממש אל הקדושה, והיינו שהיא מחקה את ענין זה עצמו בקדושה - אך באופן ההפוך והטמא, וכל זה כדי להעלים את האור הגנוה העומד להתגלות. אך העובד ה' בראותו התגברות הקליפה, מבין ומשכיל שבוודאי ישנה קדושה גנוה שם, והוא משתדל להסתכל בעד הקליפה, ולגלות את המרגליות הסמוכות בתוך החושך.

וכן הדבר בעניינינו, כי במה שהתגברת אז הקליפה והכניסה בהם יאוש מהגאולה ומבניית ביהמ"ק, הסתתרה נקודה קדושה עמוקה מאוד, אלא שלגודל הענין השתדל הסט"א להעלים על זה באופן של היפך הקדושה ובכונה בלתי רצויה.

בפורים מתאחדות שתי הנהגות כאחד - בבחי' נס בדרך הטבע

וכפי האמור צריכים שתי הנהגות אלו, הדין והרחמים, הנס והטבע, להתאחד כאחד, ודבר זה נעשה בפורים.

כי הנה מצד אחד עומד חודש אדר במערכת חדשי החורף, שהם בבחי' הנהגת הטבע. אולם מאידך גיסא הרי נודע שבכל חציו השני של החודש מתחיל כבר הנהגות מהחודש הבא, ונמצא שבים הפורים מאיר כבר האור מחודש ניסן, גילוי סדר הנהגת הניסים. וכן חזינו ששואלין ודורשין בהלכות החג שלושים יום קודם החג' (פסחים 1), ומתחילין ביום הפורים (פוסקים או"ח תכט, א), הרי שפורים מישך שייכא לזמן יציאת מצרים.

ונמצא שחג הפורים הוא המעבר בין הנהגת הטבע להנהגת הניסים, וי"ט זה מאחד ומקשר את שתי הנהגות האלו לאחדים, באופן של 'נס בדרך הטבע', ענין התאחדות אותיות י-ה ו-ה, והיינו שמתברר ומתגלה שגם כל חוקי הטבע אינם אלא ניסים הנעשים מיד השי"ת עצמו, וגם מתוך צמצומי הטבע מתגלה אור האלוקית המתלבש בהם. ועי"ז נעשה ביטול ומחיה לקליפת עמלק הרוצה להפריד ביניהם, וגורם שאין השם שלם, ואילו בהיעשות ניסים בהתלבשות הטבע נעשה שלימות גילוי שם הו"ה ב"ה, בקיום היעוד (תהלים ט, ח) 'זה' לעולם ישב כגון למשפט כסאו'.

ונמצא שחג הפורים הוא המעבר בין הנהגת הטבע להנהגת הניסים, וי"ט זה מאחד ומקשר את שתי הנהגות האלו לאחדים, באופן של 'נס בדרך הטבע', ענין התאחדות אותיות י-ה ו-ה, והיינו שמתברר ומתגלה שגם כל חוקי הטבע אינם אלא ניסים הנעשים מיד השי"ת עצמו, וגם מתוך צמצומי הטבע מתגלה אור האלוקית המתלבש בהם. ועי"ז נעשה ביטול ומחיה לקליפת עמלק הרוצה להפריד ביניהם, וגורם שאין השם שלם, ואילו בהיעשות ניסים בהתלבשות הטבע נעשה שלימות גילוי שם הו"ה ב"ה, בקיום היעוד (תהלים ט, ח) 'זה' לעולם ישב כגון למשפט כסאו'.

איזה יאוש קצת מהביהמ"ק הקודם, כי ביקשו בנפשם לזכות להתעלות לבנין נעלה יותר, שהיא מעין בית המקדוש לעתיד.

הקליפה כיסה אותו יאוש גמור מהגאולה ומבית המקדש

אמנם הסט"א המחקה תמיד את הקדושה בהיפך הכוונה כנ"ל, הפכה הכנה זו ליאוש ממש מבניית ביהמ"ק ח"ו, ולכן שמה אשורוש שמחה יתרה על אי-בנין המקדש, בחושבו שכבר לא יבנה עוד ח"ו, עד שנמשכו אחריו גם חלק מבני ישראל כמבואר שם בגמ'. אך באמת היתה זאת רק כקליפה המכסה על הנקודה העמוקה הקדושה שהייתה מונחת בזה, שהיא תקוה גדולה לבניית בית השני שגברה מעלתו מבנין הראשון.

ע"י נס פורים נתגלתה ההשגחה שבטבע ונתכפר ענין היאוש

ואכן אח"כ ששברו הקליפה ועשו תשובה על חטא ההגאה מסעודת אשורוש, והתנוסס השי"ת עמם בנס שהתלבש בדרך הטבע, ונודככה בזה הנהגת הטבע עד שראו כולם את האלוקות שבתוך הטבע עצמו, הנה בזה נעשה גם תיקון לחטא היאוש מן הגאולה, כי נתגלה שבאמת לא היה בהם שום יאוש מעצם בניית המקדש, רק שציפו לגודל התגלות אלוקות שבדרכי הטבע המתגלה בבית שני, וזה היה כל עומק כוננתם במה שהתייאשו מהגאולה, וממילא נתכפר להם מה שנהנו מסעודתו של אותו רשע.

פורים הוא ענין של 'ונהפוך הוא'

וענין זה הוא מעיקרי הנקודות של יום הפורים, שהוא ענין ה'ונהפוך הוא' הנעשה במועד הלוח, והיינו שהדברים שנראו בתחילה כמציאות של חטא והיפך הקדושה, הנה בפורים מתהפך הדבר, ומתגלה שעומק הכוונה בהם לא היו אלא לשם שמים ולענייני קדושה. (וכמוכן שזוהו מהעניינים העמוקים של הנהגת הקב"ה בעולמו, ואין זה כלל עסק שלנו, ואין לנו אלא לקיים את דברי התורה והשו"ע כפשוטם).

סעודת אשורוש נהפכה לשמחת פורים

וגם בדין, הנה סעודת אשורוש שנעשתה מתחילה כדי להביע שמחה על חורבן בית המקדש, נהפך הדבר ונעשה מזה 'משתה ושמחה ויום טוב', שהוא שמחת פורים שלנו המגדול שיתחדש בענין גילוי מלכות שמים, שגם בתוך הטבע עצמו נמצא השי"ת, עד שעצם הטבע יאיר באור גדול של אור האין סוף ב"ה, וזהו גילוי אורו של מלך המעלה, ועל ידו יכונן לגמרי כסאו ית', בשם שלם וכסא שלם בב"ה.

נקודות:

ונמצא שחג הפורים הוא המעבר בין הנהגת הטבע להנהגת הניסים, וי"ט זה מאחד ומקשר את שתי הנהגות האלו לאחדים, באופן של 'נס בדרך הטבע', ענין התאחדות אותיות י-ה ו-ה, והיינו שמתברר ומתגלה שגם כל חוקי הטבע אינם אלא ניסים הנעשים מיד השי"ת עצמו, וגם מתוך צמצומי הטבע מתגלה אור האלוקית המתלבש בהם. ועי"ז נעשה ביטול ומחיה לקליפת עמלק הרוצה להפריד ביניהם, וגורם שאין השם שלם, ואילו בהיעשות ניסים בהתלבשות הטבע נעשה שלימות גילוי שם הו"ה ב"ה, בקיום היעוד (תהלים ט, ח) 'זה' לעולם ישב כגון למשפט כסאו'.

ונמצא שחג הפורים הוא המעבר בין הנהגת הטבע להנהגת הניסים, וי"ט זה מאחד ומקשר את שתי הנהגות האלו לאחדים, באופן של 'נס בדרך הטבע', ענין התאחדות אותיות י-ה ו-ה, והיינו שמתברר ומתגלה שגם כל חוקי הטבע אינם אלא ניסים הנעשים מיד השי"ת עצמו, וגם מתוך צמצומי הטבע מתגלה אור האלוקית המתלבש בהם. ועי"ז נעשה ביטול ומחיה לקליפת עמלק הרוצה להפריד ביניהם, וגורם שאין השם שלם, ואילו בהיעשות ניסים בהתלבשות הטבע נעשה שלימות גילוי שם הו"ה ב"ה, בקיום היעוד (תהלים ט, ח) 'זה' לעולם ישב כגון למשפט כסאו'.

הנה סעודת אשורוש שנעשתה מתחילה כדי להביע שמחה על חורבן בית המקדש, נהפך הדבר ונעשה מזה 'משתה ושמחה ויום טוב', שהוא שמחת פורים שלנו הבאה מכח תקוה גדולה לבנין בית המקדש, ולחידוש הגדול שיתחדש בענין גילוי מלכות שמים, שגם בתוך הטבע עצמו נמצא השי"ת, עד שעצם הטבע יאיר באור גדול של אור האין סוף ב"ה

תשגה תמיד: דער רבובש"ע כביכול גייט אויס פאר אונז – און מיר ווערן משוגע פאר אים

שלמה המלך אין ספר משלי, ווען ער רעדט פון תורה, דרוקט ער זיך אויס (משלי ה, יט): "בְּאֶהְבֶּתָה תִּשְׁגָּה תְּמִיד". מען קען פשוט משוגע ווערן – ווען מען איז מרגיש און מען זעט 'קדושת התורה'. פורים איז א זמן וואס עס קומט ארויס א מין אהבת ה' צו אידישקייט און צו תורה, וואס עס דרוקט זיך אויס באופן פון 'באהבתה תשגה תמיד'.

אין דער בחינה וואס מען זעט ביי דוד המלך; ווי עס שטייט (שמואל ב ו, יד): "וְדוֹד מְכַרֵּךְ בְּכָל עַז לְפָנָי ה'" – ער האט געשפרינגען ווי משוגע, פון גרויס אהבת ה'.

אבער לכאורה איז שווער, פורים איז דאך דער יום טוב פון שאול המלך; ווי מען זעט אז מרדכי און אסתר קומען ביידע פון שאול המלך. נו, פארוואס האט מיכל בת שאול גאר מבזה געווען דוד, ווען זי האט געזען ווי ער איז 'מפזז ומכרכר לפני ה'"?! דאס איז דאך שאול המלך'ס יום טוב?!

נאר דער פשט איז: אונז ווייסן מיר דאך דעם כלל, אז ביי קדושה איז זיך אייביג מתגבר די קליפה לעומת זה, און עס קומט ארויס 'מיניה וביה', דוקא פונעם יענעם מקום של קדושה – קומט ארויס דער התנגדות צו דעם דרך. און היות מיכל איז דאך דער טאכטער פון שאול המלך, און דער יום טוב פון שאול המלך איז פורים, וואס די אהבה צום רבונו של עולם דרוקט זיך דעמאלט אויס אויף א בחינה פון 'מפזז ומכרכר' – אן קיין שום חשבונות, ממילא איז דוקא ביי איר געלעגן דער ענין פונעם 'היפוך מזה', און זי האט מבזה געווען ווען דוד האט אזוי 'מפזז ומכרכר' געווען לפני ה'.

דער פסוק זאגט אין שיר השירים (ה, א): "מִי יִתְּנֶנּוּ כֶּאֱחָ לִי וְיִנְכְּוּ שִׁדְיֵי אִמִּי אֲמַצְצָךְ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַם לֹא יְבוֹזוּ לִי". 'אמצאך בחוץ אשקך' - דאס איז א בחינה פון 'מפזז ומכרכר בכל עוז', די בחינה פון 'באהבתה תשגה תמיד' – אן קיין חשבונות! ער טראכט נישט וואס מענטשן וועלן זאגן, און ער טראכט נישט וואס מענטשן וועלן טראכטן! אן קיין שום נימוסים! און צום סוף וועט עס נאך אפילו זיין א בחינה פון 'גם לא יבוזו לי' – יעדער איינער וועט פארשטיין און עס וועט נישט זיין קיין בזיון! דאס איז דער תיקון אויף מיכל בת שאול. וועגן דעם איז 'מי יתנך כאח לי' - ראשי תיבות 'מיכל'. און דאס איז א בחינה פון פורים, די צורה פון פורים איז 'באהבתה תשגה תמיד'.

מען זעט, אז ווען דוד המלך איז געקומען פאר אכיש מלך גת, האט ער זיך געמאכט ווי 'משוגע', עד כדי כך אז אכיש האט געזאגט (שמואל א כא, טז): "חֲסֹר מְשֻׁעִים אֲנִי כִּי בְּבִאתֶם אֶת זֶה לְהִשְׁתַּעַעַעַע לִי", ער האט פשוט אויסגעקוקט ווי א משוגענער; ווי דער פסוק זאגט (תהלים לד, א): "לְדָוִד בְּשִׁנּוֹתָוֹ אֶת טַעֲמוֹ לְפָנָי אֲבִימְלֶכֶךָ" – ער האט זיך פשוט נאריש געמאכט. זאגט דער פסוק ווייטער – דעמאלט ווען דוד האט זיך אזוי נאריש געמאכט: "אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל יַת גּוֹי גְדָלוֹ לַה' אֲתִי". אונז ווייסן מיר, אז דער סוד פון ל"ג בעומר, ליגט אין דעם פסוק פון 'גדלו לה' אתי'. ל"ג בעומר איז דאך דער זמן פון 'גילוי סודות התורה'. דאס הייסט, אז די גרעסטע 'גדלות המוחין' און גילויים פון סודות התורה, האט דוד געהאט דוקא דעמאלט! אזוי ווייט, אז ער האט נישט געהאט קיין אנדערע ווערטער צו זאגן, נאר 'אברכה את ה' בכל עת' – איך וועל א גאנצן צייט אפגעבן א שבח והודאה פארן רבונו של עולם! דוד המלך האט זיך משוגע געמאכט אין מעלה געווען דעם ענין פון שגיון צום שורש - צו אהבת התורה.

דארף מען זיך מתבונן זיין: דער רבונו של עולם גיבט די תורה פאר אידן, און ער גיבט נישט סתם די תורה פאר אידן, נאר ער איז זיי מגלה די גאנצע 'שעשועים' פון די תורה! אלע סודות התורה – וואס עס ליגט אלץ אין דער תורה! אויב א מענטש וועט אביסל אריינטראכטן אין דעם, קוקט עס אויס כביכול ווי א בחינה פון 'באהבתה תשגה תמיד', אז דער רבונו של עולם כביכול

גייט ארויס פון די כלים פאר אהבת ישראל! די מלאכים און שרפים האבן עס טאקע נישט פארשטאנען! עס איז א בחינה פון 'מפזז ומכרכר' פאר קדושת ישראל! פאר די ליבשאפט וואס ער האט צו נשמות ישראל!

און ווען מען איז עומד אויף דעם, גייט עס אויך אויף צוריק, עס דרוקט זיך אויס דער 'הדר קבלוה בימי אחשוורוש' פון ימי הפורים – אויף אן אופן פון 'באהבתה תשגה תמיד'! משוגע ווערן פון גרויס אהבת ה' – וואס עס ווערט נתגלה אין דער זמן!

זאלן אלע מחנכים און מרביצי תורה עס ארייננעמען אין זייער 'אופן ההנהגה'. ווען מען איז מדריך כלל ישראל און מען גיבט איבער תורה פאר כלל ישראל, דארף מען משוגע ווערן פון גודל קדושת ישראל און גודל נשמת ישראל! משוגע ווערן פאר אהבת ישראל – אן קיין חשבונות; אזויווי דער רבונו של עולם האט געגעבן די תורה פאר אידן. און דורכדעם וועלן די תלמידים האבן די כלים המקבלים, זיי וועלן דורכדעם זיין א בחינה פון 'הדר קבלוה' ווי עס פאסט פאר די ימי הפורים פון 'באהבתה תשגה תמיד'.

~ ~ ~

דער 'מסירות נפש' פון פורים – מען גיבט אוועק דעם גאנצן 'טיטל'

חז"ל זאגן (מגילה ז, טז), דער חיוב פון פורים איז: "מִיַּחֲבִיב אֵינִישׁ לְבִסּוּמִי בְּפּוּרֵי אֵד דְּלֵא יַדַּע בֵּין אַרְוֵר הַמֶּן לְבְרוּךְ מְרַדְכִי" – מען דארף זיך א'נשיכור'. מען דארף זיך מתבונן זיין אין דער חז"ל.

דער פשט איז, אז פורים איז דאך א זמן פון 'מסירות נפש', מרדכי און אסתר האבן זיך 'מוסר נפש' געווען, ממילא, דער יום טוב פון פורים איז א שטיק מסירות נפש. 'מסירות נפש' מיינט, אז מען גיבט זיך אוועק פארן רבונו של עולם! נו, דארף מען זיך היינט מתבונן זיין און אריינטראכטן: וואס קען שוין א מענטש געבן פארן רבונו של עולם?!

במשך פונעם יאר איז נאך דא 'חשבונות' – וואס א מענטש מיינט אז ער גיבט פארן רבונו של עולם. איינער גיבט 'התמדת התורה', איינער גיבט 'עיון התפלה', איינער גיבט 'גמילות חסדים', מען גיבט פארן רבונו של עולם גרויסע עבודות און קלענערע עבודות. עס איז אלעס פיין, עס איז ליכטיג און הייליג. אבער פורים דארף מען עפעס אנדערש דערהערן! דאס הייסט נאכנישט קיין 'מסירות נפש'! 'מסירות נפש'?! מען גיבט עפעס פארן רבונו של עולם?! וואס קען א מענטש געבן פארן רבונו של עולם?!

דער גרעסטער קנין וואס א מענטש האט, איז 'דעת'; ווי חז"ל זאגן (נדרים מא, א): "דעת קניית מה חסרת דעת חסרת מה קניית" – אז מען האט 'דעת', איז דא אלעס, אבער אן דעת, איז גארנישט. פורים זאגט זיך אזא זאך: "איך גיב פארן רבונו של עולם גארנישט! נישט קיין שום 'עבודות'! נישט קיין 'עיון התפלה'! נישט קיין 'התמדת התורה'! איך גיב איין זאך פארן רבונו של עולם, איך גיב אוועק מיין גאנצן 'דעת' בביטול גמור פארן רבונו של עולם! עס גייט מיך נישט אן צי 'ארור המן', צי 'ברוך מרדכי'! גייט מיך גארנישט אן! איך האב נישט קיין שום חשבונות מיט קיין שום פרומקייט! וואס יא? איך גיב אוועק מיין דעת פארן רבונו של עולם!". דאס הייסט מסירות נפש! די גרעסטע נתינה וואס א מענטש קען געבן איז, 'חייב איניש לבסומי בפוריא'.

'דעת' איז א כח פון 'קנין' – פון קונה זיין זאכן, אזוי אויך א כח פון 'נתינה' – געבן זאכן, 'דעת אחרת מקנה'. פורים זאגט: נישט איך קען געבן, נישט איך קען עפעס האבן, ווייל איך האב נישט קיין 'דעת', נאר עס איז באים כאחת מען גיבט אוועק דעם דעת דורך דעם סיי איך האב געגעבן אבער אויך קען איך שוין נישט געבען גארנישט.

~ ~ ~

ווילאנג מען האלט זיך קליין – אפילו אויב מען איז טאקע קליין – איז מען זוכה צו די גרעסטע גילויים

מען זינגט די ווערטער "שְׁבַשְׁפְּלָנוּ זָכַר לָנוּ". וואס מיינט דאס 'שבשפלנו'?

מען קען דאס מסביר זיין מיט א מעשה, וואס איך האב געהערט פון אמשינאווער רבי'ן זכרוננו לברכה, אז ווען דער הייליגער קאזניצער מגיד איז נפטר געווארן, זענען די תלמידים געווען מסופק וועמען צו שטעלן אלס 'ממלא מקום', צי דעם זון רבי משה'לע קאזניצער, אדער דעם איידעם וואס איז אויך געווען א איש קדוש. איז מען געפארן צום הייליגן חוזה פון לובלין. אזוי ווי מען איז אריינגעקומען צום רבי'ן פון לובלין, האט דער רבי געזאגט צו רבי משה'לע קאזניצער: "קאזניצער רבי זעצט איך!", און ער האט אים געזעצט נעבן זיך. און מיט דעם האט ער אים מכתיר געווען אלס 'קאזניצער רבי'.

נאכדעם האט דער חוזה געזאגט: "קאזניצער רבי, זאגט תורה!". האט דער רבי משה'לע קאזניצער געזאגט: "עס שטייט אין פסוק (תהלים קלח, ו): 'כִּי כִם הוּא' – דער אויבערשטער איז זייער גרויס, 'וְשָׁפֵל' – און איינער וואס האלט זיך קליין, אפילו אויב ער איז באמת קליין, 'וְרָאָה' – ער זעט גדלות הבורא. אבער 'וְגִבְהָ' – איינער וואס האלט זיך גרויס, אפילו אויב ער איז באמת גרויס, איז נאר 'מִמְרָקָה יִדַע' – פונדערווייטנס וועט ער האבן א שטיקל ידיעה, אבער עס וועט זיין נאר 'ממרחק' און נאר א בחינה פון 'ידיעה' – נישט פון 'רָאָה'". דאס איז געווען די ערשטע תורה פון רבי משה'לע קאזניצער.

עס איז געווען ביי אידן אסאך ימים טובים מיט גרויסע גילויים, א זמן פון 'קבלת התורה', א זמן פון 'לכתך אחרי במדבר' – 'סוכות', א זמן פון 'צִיאַת מצרים'. אבער דער גילוי וואס דער רבוננו של עולם האט געגעבן פורים, איז געווען א בחינה פון 'שבשפלנו', מען איז באמת געווען 'שפל'! דער גאנצער 'דורו של מרדכי' איז געווען א שפלות'דיג דור! אבער זיי האבן געזען אז מין 'גדלות הבורא'! אזא גילוי פון א 'נס בדרך הטבע'! דאס זאגט דער פסוק: "שבשפלנו" – מיר זענען טאקע א 'שפל', אבער אויב מען האלט זיך קליין – אפילו אויב מען איז באמת א שפל, איז 'זכר לנו'! איז מען זוכה אז דער רבוננו של עולם געדענקט אונז כסדר!

זאלן די אלע 'שפלים' דאס גוט דערהערן: "דו ביסט טאקע באמת א שפל, אבער 'זכר לנו', דו ליגסט פארן רבוננו של עולם כסדר! און טאקע דו ביסט זוכה צום 'רָאָה' – דו וועסט זען גדלות הבורא!".

~ ~ ~

קיינער האט נישט אזא שטארקע הכרה, אינעם 'כי הוא לבדו מרום וקדוש' – ווי דער רשע פון גיהנם

מען זאגט ביים דאווענען יעדן טאג: "זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו כי הוא לבדו מרום וקדוש". מען קען זאגן, אז דער שטיקל שירה וואס דרוקט אויס אזוי שטארק: "כי הוא לבדו מרום וקדוש" – דאס זאגן די רשעים וואס ליגן אין גיהנם.

ווייל מען ווייסט דאך, אז יעדע וואך ווען עס קומט שבת, איז דער רבוננו של עולם 'מצנן' דעם גיהנם, דער רבוננו של עולם נעמט ארויס אלע רשעים פון גיהנם, און זיי גייען אריין אין גן עדן ביז מוצאי שבת.

לאמיר אביסל אריינקלערן און זיך מציייר זיין: דער רשע, וואס ער ליגט א גאנצע וואך אין גיהנם, וואספארא שירה זאגט ער – ווען עס קומט דער זמן 'כניסת השבת'?! עס איז דאך דארט אן עולם האמת, און ער ווייסט פונקטליך וואספארא רשע ער איז! אלעס איז קלאר! מען קען זיך גארנישט נארן! ער האט זיך נאך געגעבן אלע תאוות אויף דער וועלט, און יעצט ליגט ער דארט אין גיהנם, עה.. ער איז ביי זיך גארנישט מיט נישט! ער איז ביי זיך 'מופרך

לגמרי'! ער ליגט דארט אין גיהנם און ער ווארט פאר זיין תיקון. ער ווארט און ווארט אז זיין תיקון זאל שוין אנקומען.

אבער ווי נאר עס קומט שבת, זאגט דער רבוננו של עולם: "דעם היינטיגן טאג איז נישטא קיין גיהנם! אפילו אויב דו ביסט דער גרעסטער רשע – ביסטו אויך אין גן עדן! נישטא קיין גיהנם!". זיצט זיך דער רשע דארט אין גן עדן, נו, און וואס קען ער שוין זאגן?! איין זאך שרייט ער: "כי הוא לבדו מרום וקדוש".

די צדיקים זאגן אויך שירה, אבער די צדיקים זענען דאך צדיקים, די גאנצע וועלט שטייט דאך בזכותם. זיי קענען נישט צושטעלן אזא 'הוא לבדו'. אבער דער רשע איז דאך ביי זיך גארנישט! ער איז 'מופרך לגמרי'! נו, איז טאקע דער 'הוא לבדו מרום וקדוש' – וועלכע ווערט נתגלה פונעם 'עצמיות הרשע' – אינגאנצן אן אנדערע מין 'לבדו'! עס הערט זיך, אז עס איז ממש נישטא עפעס אנדערש!

אט די ווערטער שרייט זיך ארויס פון 'נס פורים', וואס דאס איז געשען צו אזא נידריג דור, וואס 'השתחוו לצלם', דער נידריגסטער דור, אבער זיי האבן איינגעזען אז 'כי הוא לבדו מרום וקדוש'.

~ ~ ~

ירמיה הנביא, צווישן אלע זיינע דברי תוכחה בזמן החורבן, זאגט ער דעם פסוק (ירמיה לא, ט): "הֲבֵן יָקִיר לִי אֶפְרָיִם".

אונז ווייסן מיר, אז א נביא זאגט ארויס זיין נבואה – וואס עס ליגט בעצם אין כלליות ישראל, ווייל גאנץ כלל ישראל זענען נביאים 'בכח'; ווי די גמרא זאגט (פסחים טו): "אם אינם נביאים בני נביאים הם" – דער 'כח הנבואה'

הבן יקיר לי: איך בין דיר טאקע מייסד ביסורים קשים – אבער דו ביסט נאכאלץ מין 'ילד שעשועים' – אן קיין פארוואס!

ליגט ביי כלל ישראל, און עס קומט ארויס 'בפועל' דורכן נביא אליינס. קומט אויס, די אלע זאכן וואס דער נביא זאגט, איז בעצם א נבואה וואס גאנץ כלל ישראל זאגט עס, נאר דער נביא איז דער שליח ה' ארויסצוזאגן 'בפועל' די דברי נבואה וועלכע ליגט אין כלל ישראל.

ווען מען קוקט אריין אין די פסוקים, וויאזוי עס האט אויסגעקוקט דער זמן פון 'חורבן בית ראשון', זעט מען אז דאס איז געווען פון די שווערסטע מצבים וואס איז נאר געווען ביי כלל ישראל, און דעמאלט בזמן החורבן איז ירמיה געווען, און ער האט ארויסגעזאגט די אלע דברי תוכחה – וועלכע זענען געליגן אין כלל ישראל, און ער האט עס ארויסגערעדט ארויס פון כלל ישראל.

אבער ער האט געזאגט נאך עפעס. און נישט נאר 'ער' האט עס געזאגט, נאר גאנץ כלל ישראל האט דאס געזען 'בכח', די דאזיגע נבואה איז געליגן אין גאנץ כלל ישראל: "הבן יקיר לי אפרים". מיט דעם גאנצן מצב השפל וואס איז דעמאלט געווען – האט גאנץ כלל ישראל געוואוסט, אז זיי זענען דער 'בן יקיר' פונעם רבוננו של עולם! זיי זענען דער 'ילד שעשועים' פונעם רבוננו של עולם! איי, וועסטו פרעגן 'פארוואס?!' מיט וואס איז ער דער 'בן יקיר'?! פארוואס איז ער א 'ילד שעשועים'?! זאגט דער רבוננו של עולם: "אויך ווייס נישט קיין טעם! איין זאך ווייס איך: 'כִּי מִדֵּי דְבָרֵי בֶן זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד' – איך קען מייך נישט העלפן! אן קיין פארוואס!". נאך אלע דברי תוכחה און נאך אלע יסורים וואס דער רבוננו של עולם איז מייסר כלל ישראל, איז ער אבער א 'בן יקיר' און א 'ילד שעשועים'.

כלל ישראל דארף דאס דערהערן: "אפילו אויב דו ביסט אינעם גרעסטע מצב החורבן וואס איז נאר שייך, אין דער גרעסטער נידריגסטער מצב – זאלסטו קיינמאל נישט פארגעסן, דו טארסט נישט פארגעסן, אז מיט דעם אלעם ביסטו דער 'בן יקיר לי אפרים'! דו ביסט דער 'ילד שעשועים'! און נישט סתם א 'בן יקיר' און א 'ילד שעשועים', נאר 'כי מדי דברו בו' – אן קיין פארוואס, איז 'זכור אזכרנו!' מייך הארץ גייט אויס! איך ווער מלא רחמנות! 'על כן קמו מעי לו רחם אֶכְרַמְנֶנּוּ נְאֻם ה'".

א.

נס פורים בבחי' דבר שאינו ברשותו של אדם ועשאו הכתוב ברשותו

ויהי בניי אחשוורוש המולך מהודו ועד כוש וגו' (א. כ.)

אמרו חז"ל (פגיה א.) 'המולך, אמר רב שמלך מעצמו', שהיה 'אחשוורוש - המולך' שהוא מעצמו הגיע למלוכה, אבל לא היה ראוי למלוכה בעצם. ואכן לא היה כלל מורע משפת מלוכה, והרג את ושתי המלכה שהיתה נכדתו של נבוכדנצר, אשר על ידה היה יכול לקבל איזה שייכות עם מלכות בעצם, כי אכן לא היה לו כל שייכות עם עצם ענין המלוכה. ויש להתבונן מה הוא הענין בזה, למה לגלג הקב"ה את הנס דוקא על ידי מלך כזה שאין לו שייכות עם המלוכה. ונקדים את המבואר בדברי האלישיב הק' (שמות כב, טז-יז) כי **ארבעת הגלויות מכוונות לארבעה אבות נזיקין** 'שור בור מבעה הבער' (כ"ב), ונמצא של גלות מדי אשר בו היו ישראל תחת מלכות אחשוורוש, היא כנגד המזיק של בור. וזהו שהמשיחו חז"ל את אחשוורוש והמנו 'לבעל התל ובעל החריץ' (פגיה ד, ט). כי אכן כח ההזיק של גלות מדי היתה בבחי' הזיק הבור, עיי"ש. והנה אמרו חז"ל (פסחים ט) 'אמר רבי אלעזר [משום רבי שמעאל (כ"ב כ"ג)] שני דברים אינן ברשותו של אדם, ועשאו הכתוב כאילו ברשותו [להחייב עליהן (רש"י)], ואלו הן בור ברשות הרבים והמזיק משש שעות ולמעלה', אשר המזיק של בור בעצם אינו תחת רשותו של החופרה, אלא שהכתוב מחשיבו כאילו היה ברשותו כדי לחייבו.

ומעתה יש לומר, כי זה הוא כל עניינה של גלות מדי, שהיתה באופן שלא היה לה כח אמיתי לשלוט ולמשול, אלא שעשאה הכתוב כאילו יש לה כח זה [רשות' הוא לשון 'מלכות'] ולכן דוקא בגלות זו היה אחשוורוש המולך שמלך מעצמו, אשר בעצם לא היה לו שייכות אמיתית למלוכה כזו, כי כל ענין גלות זאת הוא כמו הבור, שאינו מציאות אמיתית של מוזק הנמשך מכותו ורשותו של בעליו, אלא בבחי' 'עשאו הכתוב כאילו ברשותו', שבעינינו אינו את המזיק אלא את שאינו שלו. [ויש להוסיף עוד, כי 'לבעל התל ובעל החריץ' הם כענין 'בור ברשות הרבים' ו'המזיק משש שעות ולמעלה', כי הבור הוא ענין בעל החריץ, וההמזיק הנגבה ועולה למעלה הוא בחי' בעל התל. ואם כן לא רק הבור מקושר לגלות מדי, אלא אף ענין המזיק בשעת איסורו. ואכן ידוע כי עמלק הוא בחי' המזיק, אשר מבערים אותו במשך שלושים יום מפורים עד פסח, ואכמ"ל].

והענין בזה הוא, מפני שכל עניינה של נס פורים הוא לגלות את השגתו והנהגת הקב"ה הנמצאת בתוך הטבע, כאשר אפילו בתוקף חוק 'אפסי ארץ' הוא טבע העולם, אין שום כח אחר מלבד השי"ת. ולכן גילה זאת הקב"ה באופן שיורא כי יכול להיות מלך גדול המושל בכיפה, אשר בעצם אינו מלך אמיתי בכלל, וכל כוחו וגבורתו אינם אלא בבחי' 'עשאו הכתוב כאילו'. כי כן הוא כל ענין דרך הטבע, שאין בו שום כח אמיתי בעצמו כלל, שהרי הוא אף ורק כגרון ביד החוצצ בו. והנהגת השי"ת בעצמו, מתלבשת בכמה מיני לבושים והסתרים של כח הטבע ותוצאותיו, אבל אין הם ברשותו של אדם כלל, כי הכל הוא אף ורק הקב"ה בעצמו [ולכן 'מחייב אינש לכסומי בפורים' עד דלא ידע בין ארור המן' וכו' (פגיה ו, ט)]. כי עיקר הגילוי של פורים הוא, אשר לא היה להבדיל גם לא מרדכי היו בעלי המעשה כלל, אלא הן הצרה על ידי המן, הן היושעה בכותו של מרדכי, היו אף ורק ידי ה' בעצמו].

ובדרכי העבודה יש לומר, כי אחר שמתגלה בפורים שיכול להיות מלך המושל בכל העולם, שאין הוא מלך מצד עצמו כלל, אלא 'עשאו הכתוב כאילו' הוא המלך. והנהגת דרך הטבע כולה, אין היא אלא נס ופלא המלוכני ומוסתר בדרכי הטבע. הרי שיש מציאות של הנהגה הפועלת כולה באופן של 'עשאו הכתוב כאילו', וכל דרך הטבע פועל כך. ואם כן הרי כי שם שיכול להיות דבר זה באופן של סטרא אחרא, שהם מונגמים בכח של מלכות ודרך הטבע שאינו מדרגתם באמת. כך בדרך של 'מדה טובה מרובה' יכול איש יהודי להגיע בניי הפורים להארות נפלאות ודברים עליונים אשר בדרך כלל אינן ברשותו של אדם, שאין האדם ראוי אליהם ולא יכול להשיגם בכלל, אבל בכח קדושתו ימי הפורים יכול יהודי להגיע להארות נפלאות עלולות ולהתקדש בקדושתם.

ב.

מרדכי השתמש בענין קללת חכם על תנאי

כי אם החרש תחרישי בעת הזאת, רחם והצלה יעמוד יהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו (ה. ט).

מצינו ביהודה שמסר נפשו להחיות ולהביא את בנימין אל יעקב אבינו,

עד שקיבל על עצמו נדויו על כך, ואמרו חז"ל בענין זה (פסות יא) כי קללת חכם אפילו על תנאי היא נאה ונדויו אפילו על תנאי צריך הפרה, ולכן היה משה רבינו צריך לבקש הרבה עבור יהודה, עיי"ש. וכך גם יש לומר כי מרדכי הצדיק השתמש כאן באותה דרך של קללת חכם על תנאי, והיה זה גם כן כדי להציל את בנימין. שהרי מרדכי ואסתר ראשי הדור היו מרועי של שאלו המלך משבט בנימין, ולפי שראה מרדכי אצל יהודה שכדי להציל את בנימין צריכים לקבל אפילו קללה על תנאי, לכן הלך בדרך זאת גם כן. ואכן אחר כך אמרה אסתר וכאשר אבדתי אבדתי (ה. ט), דהיינו שכבר נתקיים בה באיזה בחי' הקללה של ואת ובית אביך תאבדו.

והענין הוא, כי בנימין נקרא 'בן אוני' על שם הנשמות האבידות, ועל כן שמו של נשיא לשבט בנימין הוא 'אבידן', ויהודה מקשר את עצמו לבנימין באופן של איבוד עולם הבא כדי להעלותו. וזה היה עניינה של אסתר, כמו שרמזו בתחלת עניינה בראשי התיבות ה"א א'סתר ב'ת ד'ודו (ו. ב.) שהוא 'אבדה', שהיה עניינה להיכנס עד לבחי' 'אבדון' ולהראות כי גם שם יש תקוה, ולא ימוש ולא יכלמו לנצח כל החוסים בהשי"ת.

ג.

באור פני מלך חיים

ובכן אבא אל המלך אשר לא כדת (ה. ט).

יש להתבונן בדרכי עבודת ה' העולים מתוך מעשה המגילה, כי הגה ושתי המלכה איבדה את מלכותה ואת חיינה כאשר קרא לה המלך לבא לפניו בלילה באה. ואילו אסתר המלכה נהייה לפני המלך בלילה רשות, שהוא בעצם סכנת עונש מיתה, אבל אז זכתה למצוא חן וחסד לפניו והושיע לה המלך את השרביט, ועל ידי זה הצילה את כל כלל ישראל ממות לחיים. הרי כי כאשר האדם מתרחק מלפני המלך, הוא בא לידי מות והפסד. והוא כמו שמצינו באדם הראשון, כאשר ברח והתחבא מלפני ה', ואז עונש בגזירת המות לו ולרעהו אחריו. וההיפך מזה הוא כמו שכתוב 'באור פני מלך חיים' (פסחים טז, ט), אשר האדם המבקש את פני המלך בכל עת, זוכה לאור באורו לחיים נצחיים.

ובכן צריך האישי הנלכד לדעת ולזכור לבקש תמיד בכל עת ובכל מצב את הקרובה אל אור פני ה', ואל יתפעל ולא ירחק לבבו מכל המניעות הנראים לו, וידחוק את עצמו להתקרב כנגד כל ההסתרים, גם כאשר הוא במצב של 'ואני לא נקראתי לבא אל המלך'. כי המתקרב לראות את פני ה', גם כאשר לא קראוהו ואף כאשר הוא חושב שמרחקים אותו ואין רוצים אותו, כמו כל אותם שאמרו עליהם כי קשה השגתם ואין מקבלים אותם וכדו', הוא זוכה להתקרב ולהידבק בה' חי החיים.

ומצינו בדברי חז"ל (ספרינו ק) לגבי מנשה המלך שהרבה להרשיע במשך כ"ב שנים, אבל כאשר הגיע למצב של סכנה גדולה התחיל לקרוא אל ה' עד שנתער לו והצילו (היי"ב ג, ט), ואמרו חז"ל 'אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מאי דתנינן "וישמע אליו ויחרת לו", ויעתר לו מיבעי ליה, מלמד שעשה לו הקדוש ברוך הוא כמין מחתרת ברכיע כדי לקבלו בתשובה מפני מדת הדין'. ופירשו בו, כי 'מדת הדין' האמורה כאן אינה רק מדת הדין של מעלה שמקטרגה עליו, אלא כך היה הדין נתון על פי כל ספרא, ולכן כל ספר וכל מאמר חז"ל שהיה מנשה מעיין בו, היה רואה כי אין לו אפשרות לחזור בתשובה ולא יקבלו אותו, וכך אמרו אליו כל הצדיקים וכל החכמים. אבל מנשה לא התפעל ושב, אלא התחוק במה שלימדו חזקיהו אביו שנאמר "בצר לך וגו' ויחשבת עד ה' אלקיך וגו' כי א"ל רחום ה' אלקיך, לא ירפק ולא יעזבך" (דברים י, ט-ל; ויר' ה, ט). ולא שת ליבו לכל המאמרים וכל הדברים המרחקים אותו מלפני ה', אלא אמר 'אין לי עסק אלא עם הקב"ה לבדו', ובכח זה התחוק ושב אל הקב"ה בעצמו. ואכן הקב"ה חתר לו חתירה תחת כסא הכבוד 'ממקום שאין מלאך יכול לשלוט' (יר' ט, ט), לקבלו בעצמו שלא על פי שום חשבון ודין [ועל זה התפלל חזקיהו אביו כאשר הסב פניו אל הקיץ (ישעיה לח, ט), לפני שנולד לו מנשה בנו (עי' ברכות ט).] כי רצה להמשיך לבנו את הכח לבקוע את כל המחיצות ותקירות ולא להתפעל מזה, עד שיגיע לקשר כזה עם הקב"ה ששום מחיצה לא תעצורו בעדו].

ולכן אמרו חז"ל (ספרינו ק) כי מנשה מורה דרך לבעלי תשובה, שכן זה הוא יסוד כח ההתקרבות של בעל תשובה, שאינו מביט על שום ריחוק ודחיה, אלא מבקש להתקרב אל ה' לבדו. ויסוד זה למדים אנו מענייני של פורים, להתקרב אל ה' בכל תוקף, גם אם הוא במצב של 'אבא אל המלך אשר לא כדת', כי אין לנו אלא מאור פניו יתברך.

ד.

מפלת המן בכח ההכנה שיש רק בצד הקדושה

ויתלו את המן על העין אשר הכין למרדכי וגו' (א. ט).

הפסוק מודיש את היות העין מוכן על ידי המן עבור מרדכי, כי זה בעצמו היה סיבת תליית המן עליו, מפני שהכין עין למרדכי אשר דיבר טוב אל המלך.

ויש לפרש את הענין בזה ביתר עומק, על פי המבואר בספ"ק כי בקדושה יש ענין גדול של הכנה, ואילו בסטרא אחרא אין ענין זה כלל. ואדרבה כאשר רוצים שלא יוכלו החיצונים לאחוז באיזה דבר, צריכים להכין ולייחדו לקדושה, ועל ידי הזמנה זו אין החיצונים יכולים להתגבר עליו. ואפילו בצד הקדושה עצמה, מיוחד ענין ההכנה למדרגות עליונות יותר. כענין שבת ויו"ט שהם צריכים הכנה, כמו שנאמר לגבי שבת והיה ביום השישי הכינו את אשר יביאו (שמות טז, ט), ומבואר בחז"ל לגבי 'הכנה דרבה' כי ענין ההכנה מיוחד לשבת ויו"ט דוקא, ולא לימות התול (כתיב ב: וביש"י ד"ה ואין יום טוב). ואם כן, הרי כאשר זה הרשע המן בא לעסוק בהכנה, הרי הוא ממש בבחי' גוי ששבת שהוא חייב מיתה (ספרינו טז, ט), כי בא לעסוק בענין השייך רק במדרגת שבת ויו"ט. ולכן מפני שהכין המן את העין למרדכי, נחפז עליו הענין ונתלה הוא בעצמו עליו.

ובזה יש לפרש למה אחר שכאן אסתר לפני המלך במסירות נפש, הזמינה אותו ואת המן אל הסעודה, ומכל מקום בשעת הסעודה לא ביקשה דבר, כי אם שיבואו לסעודה נוספת, ורק למחרת בסעודה השנייה ביקשה על נפשה ועל עמה. ולפי האמור הרי זה מוכן ביותר, כי הסעודה הראשונה היתה בלי הכנה, כי באו אליה אחשוורוש והמן בלי להיות מוכנים לכך. אבל כאשר אמרה להם באותה סעודה כי ברצונה לערוך סעודה נוספת, הרי התחילו להתבונן אל הסעודה השנייה, ואז הכניסה אותם אל ענין ההכנה, ובה הביאה את מפלת הסטרא אחרא. ואכן תיכף אחר כך התייען המן להכין את העין למרדכי, אשר הכנה זו גרמה את מיתתו. כי על ידי שהתעסקה אסתר בהכנות למשנת השני, גרמה להמן לנסות לחקוק אותה ולעשות כמעשה לעסוק בהכנה, ולכן הכין את העין למרדכי, ועל ידי זה באה מפלתו. ויש להוסיף עוד, כי גם תחלת הנס באה על ידי זה, שהרי הריגת ושתי היתה בעצת ממוכן שהוא לשון הכנה. כי כאשר לקחו להם הסטרא אחרא את ענין ממוכן, לעסוק גם הם בהכנה, עוררו על עצמם את הקטרוג 'כלום הכינו שולחן לפניך', דהיינו שאין להם כלל שייכות עם ענין ההכנה, ועל ידי זה באה מפלתם.

ה.

קדושת פורים כוללת בה בבת אחת שלימות נפלאה, וירידה לכל מקומות החסרון

אם על המלך טוב יתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום וגו' (ט. ט).

אסתר המלכה ביקשה מן המלך שיתן לה יום נוסף, ועל ידי זה נמשך הפורים לדורות עולם עוד יום אחד. ויש לפרש את הענין בזה בשני דרכים הפוכים זה מזה לכאורה, אבל באמת שניהם משלימים זה את זה.

כי מצד אחד נראה לפרש, שמחמת גודל הקדושה שהרגישה אסתר ביום הפורים הראשון, לא רצתה להתנתק מקדושה נפלאה זאת, עד שביקשה כי יתן לה להמשיך קדושה זו יום אחד נוסף. ולפי פירוש זה בא יום שושן פורים מחמת השלימות הנפלאה שהשיגו ביום הפורים, עד שהרגישה כי אי אפשר להתנתק מזה, ומוכרחים להמשיכו יום אחד נוסף.

אכן מצד שני יש לומר, כי הרגישה אסתר שלא השלימו את הממון ביום הראשון, מאחר שישנם נשמות כאלו שעדיין לא הגיעו לתיקונם הראוי. והוא מה שנשארו שונאי ישראל בשושן שלא נהרגו ביום הראשון, כי היתה להם עדיין חשיבה בנשמות נידחות שעוד לא היה להם תיקון. והוא בחי' הנחשלים שהיה עמלק אחוז בהם (דברים טז, ט), שהם מתקנים לאיטם ומתארים לבא אל הקדושה. ועבורם ביקשה אסתר שיהיה עוד יום, שיוכלו גם הנחשלים למחות את עמלק הרוצה לאחוז בהם, ויקבלו את תיקונם. ומצד זה באה הבקשה ליום נוסף, מחמת חוסר השלימות של היום הראשון, שעדיין לא השלימו בו את התיקון הנרצה.

וענין הפכים אלו בנושא אחד, הוא סוד פורים המאחד את ההפכים. כי אכן האור של ימי הפורים הוא אור גדול ונשגב שיש בו שלימות נפלאה, עד כדי כך שאי אפשר להתנתק ממנו. ומצד שני יורד אור גדול זה עד כל השפלים הסורי השלימות הנחשלים מאחורי כלל ישראל, להביא גם אותם לתיקונם. ונמצא שהוא אור גדול ביותר, היוודד למקום חוסר השלימות, כדי להעלות גם אותו ולתקנו.

ובעבודתנו לא עזבונו אלקינו:

דער גילוי פון
פורים – א איד
איז 'אינס' מיטן
אויבערשטן

א. אוהבי שמו: דער וואס לעבט אין אהבת ה' – טוט אלעס מיטן ציל פון 'יחוד קוב"ה ושכינתיה'
דער פשוטער אפטייטש פון 'לשמה' – כך צוה ה' | דער טיפערער אפטייטש פון 'לשמה' – פארן זעלבן ציל וואס דער אויבערשטער וויל | ער וויל אז עס זאל נתגלה ווערן אז ער איז אלעס | 'יחוד קוב"ה ושכינתיה' | דער תכלית הכל איז אנצוקומען אהין | דער גרעסטער שכר איז – ער זעט דעם 'יחוד' וואס ער האט אויפגעטון | דאס וואס א איד ווערט איידל – איז א 'מעין' פונעם שכר עוה"ב

ב. מצותיך אשר אהבתי: א איד האט א נאטורליכע אהבה צום רבוש"ע
אהבה קומט פון אחדות | א איד'ס מציאות איז אחדות מיטן רבוש"ע | נישטא נאך אזא אחדות | דערפאר האט ער א נאטורליכע אהבה צום רבוש"ע | דעריבער האט ער אייביג א נקודה פון 'לשמה' | דער גוף פארשטעלט דערויף | מען דארף אוועקנעמען דעם גופניות'דיגן צודעק | דעמאלט שפירט ער אז ער דארף גארנישט פאר זיך | אפילו רוחניות וויל ער נישט פאר זיך | ער מוז נישט זוכה זיין צו זען דעם 'יחוד' – דער עיקר עס זאל זיין א כבוד שמים | דוגמא: דער חילוק צווישן אן ארבעטער ביז א קינד | כאטש וויסן דעם ציל | דורכן וויסן און בענקען איז מען שוין אן אנדערער מענטש

ג. רצוף אהבה: דער בית המקדש האט מגלה געווען די אהבת ה' אויפן העכסטן פארנעם
בגשמיות שטעלט זיך א מענטש קיינמאל נישט אפ נאכן מצליח זיין | ער שפירט א גאנצן צייט אז 'גם זה הבל' | ברוחניות שפירט מען אויך נאך יעדע הצלחה, אז עפעס טרייבט אים ווייטער | בלויז ווען מען קומט אריין אין דער וועלט פון אהבת ה' – שפירט מען א מנוחה | פה אשב כי איתיה | אהבת ה' איז דער תכלית וואו אלעס צילט | ירושלים איז געווען דער שטאט פון אוהבי ה' | עס איז דאס הארץ פון דער וועלט | אין בית המקדש האט זיך אויפגעוועקט די נאטורליכע אידישע אהבה צום אויבערשטן

ד. ותקוותם בכל דור ודור: דער גילוי פון פורים – וואס אפילו אין ביהמ"ק האט מען נישט זוכה געווען דערצו

פונעם ערליכן איד וואס שטייט ביי דעם נסיון – ווערט מען נישט אזוי נתפעל | עס קומט אזוי | עס איז מלובש אין לבושים פון נארמאליקייט | פונעם שוואכן איד – כאפט מען א געוואלדיגן התפעלות | עס האט נישט קיין אנדערן הסבר אויסער 'דער רבוש"ע לאזט מיר נישט' | דוקא זיין ירידה האט ארויסגעברענגט אזא פנימיות | אין ביהמ"ק איז די אהבה צום רבוש"ע געווען מלובש | עס האט נישט אויסגעבראכן אויף אן אופן פון 'בלי גבול' | די אהבה פונעם רבוש"ע איז אויך געווען מלובש | עס האט אויסגעזען ווי 'תלויה בדבר' | בימי אשורוש האבן אידן נעבעך פארלוירן די אלע לבושים | פון ביידע זייטן האט אויסגעזען ווי עס איז נישטא קיין אהבה | מרדכי האט מגלה געווען אז א איד איז יא מקושר צום רבוש"ע | אלע חטאים זענען בלויז 'לפנים' | דער רבוש"ע האט מגלה געווען זיין אהבה – בלויז ווייל מיר זענען איינס | דארט איז ארויסגעקומען די אהבה בלי גבול | עס איז נישט געווען 'תלויה בדבר' | די אהבת ה' איז נישט געווען מלובש אין קיין שום לבושים | מען האט געזען די אהבה זעלבסט – און די התפעלות איז געווען בלי שיעור | דער יסוד פון פורים איז זייער וויכטיג פאר יעדן עובד ה' | בפרט בימינו אלה – סוף גלות אדום | זיין זיכער אז א איד בלייבט שטענדיג מקושר צום רבוש"ע

א.

אוהבי שמו: דער וואס לעבט אין אהבת ה' טוט אלעס מיטן ציל פון 'יחוד קוב"ה ושכינתיה'

נקודות:

אינ'אמת'ן איז פורים זייער א טיפער יום טוב! דער עמקות פון דעם יום טוב איז אין לשערה! און אויב מען לערנט עס גוט אפ, און מען גרייט זיך דערצו מיטן ריכטיגן הכנה – איז דאס א אוצר נפלא! דאס קען אינגאנצן טוישן א בחור!

האט ער געקענט מאכן א נייע התחלה אין עבודת ה'. ווייל יעדן טאג האט דאך אין זיך א בחינה פון יציאת מצרים, וואס דערפאר דארף מען יעדן טאג זיך אנקוקן כאילו מען איז היינט ארויסגעגאנגען פון מצרים. און ער האט אויסגעפירט: "און היינט...". דאס הייסט, אז היינטיגע צייטן דארף מען אנהייבן פון אן אנדערע נקודה אין עבודת ה'. און רבי נתן - וואס ער איז געווען דער תלמיד מובהק - זאגט: "איך האב פארשטאנען אז ער מיינט 'פורים', אז היינט דארף מען אנהייבן פון פורים". קומט אויס, אז פורים איז אזא גרויסער יסוד, אז דאס איז ממש די התחלה פון עבודת ה'. מען דארף עס נאר אביסל מסביר זיין, כדי מען זאל זיך קענען אנכאפן דערין.

דוקא אין גלות האט מען געמאכט א יום טוב - נישט בזמן הבית

מען זעט אן אינטערעסאנטע זאך, אז גאנץ תקופת בית ראשון - כאטש עס זענען געווען אסאך נסים - דאך איז נישט נקבע געווארן קיין איין יום טוב אויף די נסים. און דוקא נאכן חורבן הבית, ווען אידן זענען געווען פארטריבן אין גלות בכל און זענען געווען אין א שרעקליכן שפל המצב - דארט איז נתגלה געווארן אזא גרויסער אור, אז מען האט קובע געווען א נייער יום טוב - א זאך וואס מען האט נישט געהאט געטון ביז דעמאלט. דאס ווייזט, אז דער אור פון פורים איז אין א געוויסן זין נאך גרעסער ווי דער אור פונעם בית המקדש. כדי דאס צו פארשטיין, דארף מען קודם מקדים זיין א הבנה אינעם תכלית פונעם בית המקדש

אויך, חודש אדר דארף מען מרבה זיין בשמחה. לכאורה דארף דאס א ביאור, פארוואס די גמרא שטעלט דאס צוזאם אינאיינעם? וואס האט איינס מיטן צווייטן?

'אדר' גיבט א שטארקייט פארן עובד ה'

די גמרא זאגט (ביצה טו): "הרוצה שיתקיימו נסיוני יטע בהן אדר שנאמר אדר במרום ה'" - דאס גייט אויך ארויף אויף עבודת ה', אז אויב איינער וויל, אז זיין עבודת ה' זאל מצליח זיין און האבן א קיום, זאל ער מאכן א גוטע נטיעה פונעם חודש אדר און פורים. זעט מען פון דעם, אז פורים איז א געוויסע נטיעה וואס ווערט איינגעפלאנצט און טוישט דעם גאנצן עבודת ה'. דארף מען פארשטיין דעם ענין דערפון. און אויך וואס דאס האט שייכות מיטן גמרא וואס שטייט דארט ווייטער אין פסוק (תהלים צג, ד): "מקלות מים רבים אדירים משברי ים אדיר בפרוהם ה' עדתף נאמנו מאד לביתך נאמן קדש" - אז די שטארקסטע זאך אויף דער וועלט, איז דער גילוי אלוקות וואס ווערט נתגלה אין בית המקדש.

היינטיגע צייטן איז די התחלת אין עבודת ה' מן פורים

עס שטייט אין ליקוטי מוהר"ן (תנינא סי' עד): אמאליגע צייטן פלעגט מען אנהייבן אין עבודת ה' פון דער נקודה פון פסח. דאס הייסט, אז א מענטש האט זיך מתבונן געווען אינעם רעיון פון פסח - וואס מיר זענען דעמאלט געווארן עבדי ה', און די אלע ענינים וואס האט שייכות צו פסח, און דורכדעם

נישט ארויסגיין פון פורים און גארנישט

מען שטייט אין די טעג בעפאר יום טוב פורים, און עס איז א צייט וואס מען דארף זיך אביסל מתבונן זיין אינעם יום טוב וואס קומט אויף אונז, צו ווערן אביסל מחובר דערצו און האבן די ריכטיגע הכנת הלב. ווייל פורים איז א יום טוב וואס עס איז נישט אזוי איינגעפירט זיך צו גרייטן דערצו ווי צו א געהעריגער יום טוב. זייער ווייניג מענטשן פארשטייען דעם אור און פנימיות דערפון, און זיי לעבן נישט מיטן אור פונעם יום טוב. ווען עס קומט אן דער פורים - ווייסן זיי נישט וואס מען וויל דא פון זיי... מען שיכורט זיך און מען מאכט זיך נאריש, מען לאכט און מען טאנצט, און ווען מען גייט ארויס פונעם פורים, זעט מען זיך מיט גארנישט אין דער האנט. מען האט גארנישט קונה געווען אויף ווייטער. אבער אינ'אמת'ן איז פורים זייער א טיפער יום טוב! דער עמקות פון דעם יום טוב איז אין לשערה! און אויב מען לערנט עס גוט אפ, און מען גרייט זיך דערצו מיטן ריכטיגן הכנה - איז דאס א אוצר נפלא! דאס קען אינגאנצן טוישן א בחור! דאס וועט אים בלייבן אין דער האנט, נישט בלויז א טאג נאך פורים, נאר אויף א גאנץ יאר! עס וועט אים העלפן אין אלע ענינים, סיי בפרטיות און סיי בכלליות.

וואס האט 'חורבן הבית' מיט 'שמחת פורים'?

די גמרא זאגט (תענית כט): "כשם שמשכנא אב ממעטין בשמחה כך משכנא אדר מרבין בשמחה" - פונקט ווי חודש אב איז מען ממעט בשמחה, אזוי

דער אהב
ה' רעדט א
שפראך וואס א
היימישער קינד
רעדט: מיר איז
נאר נוגע צי איז
דא געשען דער
'יחוד קודשא
ברוך הוא
ושכינתיה' אדער
נישט! אויב איז
עס געשען – איז
מיר גוט – אפילו
אויב איך וועל
זיין אין גיהנם
טויזנט יאר, און
אויב איז עס
נישט געשען –
האב איך ווייטאג
– אפילו אויב
איך וועל זיין אין
גן עדן טויזנט
יאר!"

~

המן האט זיך
געכאפט: "אוי,
איז דער מרדכי
גערעכט! איך
האב דאך
גארנישט
אויפגעטון מיט
דאס וואס אלע
אידן האבן זיך
געבוקט צו מיר,
עס איז בלויז א
חיצוניות'דיגער
שפיל, אבער
אינעווייניג זענען
זיי געבליבן מיטן
נאנטן קשר צו
זייער באשעפער!
מען קען זיי
נישט אפרייסן
פון זייער
פנימיות'דיגע
אהבה וואס זיי
האבן ליב דעם
אויבערשטן!

וואס דאס איז דאך בעצם געווען דער תכלית פון
גאנץ יציאת מצרים און מתן תורה; ווי דער פסוק
זאגט (שמות כט, מו): "אָנִי ה' אֱלֹקֶיְכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשָׂכְנֵי בְתוּכֶם".

וואס מיינט 'לשמה'?

די גמרא זאגט (ברכות יז): "כל העושה שלא לשמה
נוח לו שלא נברא" - אויב א מענטש בלייבט א
גאנץ לעבן בלויז ביים 'שלא לשמה', האט זיך נישט
געלוינט זיין באשאפן ווערן. דאס הייסט, ער איז
נישט אנגעקומען צום תכלית וואו די תורה און
מצוות דארפן אים ברענגען. א 'פשטן' וועט לערנען,
אז 'לשמה' מיינט, אז ער זאל נישט אינזין האבן
זיינע אייגענע פארדינסטן, אויך נישט פארן שר
עולם הבא, נאר ער זאל עס טון בלויז ווייל דער
אויבערשטער האט אים געהייסן דאס טון. אבער
דער 'פשטן' האט אפגעלערנט גאנץ תורה און מצוות
זייער אויבערפלעכליך, כאילו גאנץ תורה און מצוות
איז סתם אן עבודת פון 'האקן האלץ' - אָן קיין
ציל, און שפעטער קומט מען ארויף אויף יענער
וועלט, און מען באצאלט אסאך שר דערפאר, וואס
כאילו דער שר איז עפעס א זייטיגע זאך - און איז
נישט בעצם פארבינדן מיט די מצוות וואס ער האט
געטון. דאס איז א חיצוניות'דיגער פשט אין 'לשמה',
אזוי יסודות'דיג, אז דער וואס איז נישט אנגעקומען
דערצו - איז ממשיך נישט אנגעקומען צום גאנצן ציל
פון זיין באשאפן ווערן.

**מיינען די זעלבע כונה ווי דאס וואס דער
רבוש"ע וויל**

'לשמה' מיינט: פאר איר ציל. דאס הייסט, אז א
מענטש דארף אנקומען צו א דרגא, אז ער זאל טון
תורה און מצוות, פארן זעלבן טעם פארוואס דער רבנו
של עולם האט עס געהייסן טון! דאס הייסט, דער
אויבערשטער האט א פונקטליכער 'מכוון' און ציל,
וואו ער וויל אנקומען דורך תורה ומצוות - וואס
דאס רופט זיך 'יחוד קודשא בריך הוא ושכנתיה'; ווי
מען זאגט בעפאר יעדע מצוה: "לשם יחוד קודשא
ברוך הוא ושכינתיה".

**'שכינה' - די געטליכקייט וועלכע איז מלוכש
אין דער וועלט**

אין קורצע ווערטער מיינט עס אזוי: 'שכינתיה'
איז פון לשון 'שוכן', דאס מיינט, דער געטליכקייט
וועלכע רוהט אין דער בריאה. אנדערע ספרים רופן
עס 'מלא כל עממין' - דער 'אלוקות' וועלכע ווערט
נתגלה אין דער בריאה. מען קען עס אויך אנרופן
'כנסת ישראל', וואס דאס מיינט דער 'כלליות' פון
אלע אידישע נשמות. ווייל דער געטליכער חיות וואס
רוהט אין דער בריאה, איז צוטיילט אויף אסאך חלקים
און פונקען, וואס יעדער חלק איז אדער א 'אידישע
נשמה', אדער א 'ניצוץ' - וואס דאס איז ווי א צווייג
- פון א 'נשמת ישראל'. (און דאס איז דער סוד וואס
יעדע אידישע נשמה דארף מעלה זיין געוויסע ניצוצין וואס
האבן שייכות מיט אים).

**קודשא בריך הוא - די געטליכקייט וואס איז
נישט מלוכש אין וועלט**

'קודשא בריך הוא' מיינט, גאט אליין. אויב דער
אויבערשטער וואלט נישט באשאפן קיין וועלט, וואלט
געווען א בחינה פון 'ונגשה ה' לבדו', עס וואלט נאר
געווען גאט אליין. דאס הייסט, אז דער געטליכקייט
וועלכע איז העכער פון סיי וועלכע 'התלבשות' - דאס

רופט זיך 'קודשא בריך הוא' אדער ווי אנדערע ספרים
רופן עס 'סוכב כל עממין' - דער אלוקות וועלכע איז
העכער פון בריאה! אויף 'קודשא בריך הוא' זאגט
זיך: 'לית מחשבה תפיסא ביה כלל' - עס נישטא
קיין בכלל קיין שום באגריף אין אים, ווידעראום
אויף 'שכינתיה' זאגט זיך: 'לית אתר פנוי מנייה' - עס
איז נישטא קיין פלאץ אויף דער וועלט - וואו עס
געפונט זיך נישט דארט.

**יחוד קוב"ה ושכינתיה' - באמת איז אלעס
איינס אָן קיין פירוד**

'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' מיינט, אז באמת
איז נישטא דא קיין צוויי עקסטרע זאכן, נאר עס
איז אלעס 'איינס' אפילו יעצט, נאכדעם וואס דער
אויבערשטער האט באשאפן א וועלט, איז גארנישט
ווייניגער דער 'אלוקות' אין דער וועלט, ווי ווען
עס וואלט געווען גאט אליין! עס איז נישטא חס
ושלום ווייניגער אלוקות 'אין דער וועלט' - ווי
'העכער וועלט', אדער ווי 'בעפאר וועלט', נאר עס
איז די זעלבע מציאות פון אלוקות 'נאכדעם' ווי
'בעפאר דעם', חס דעם' ווי 'אינדרויסן פון דעם'!
עס איז נישטא חס ושלום עפעס 'אנדערש' ווי דער
אויבערשטער, נאר די וועלט מיטן אויבערשטן איז
'אחדות'! עס איז 'היינו הך'! עס איז בכלל נישטא
קיין 'וועלט' - וועלכע איז א מציאות פאר זיך און
איז כאילו מסתיר אויפן מציאות פון אלוקות! די
גרעסטע מין אחדות וואס עס איז נאר פארהאן, איז
'קודשא בריך הוא ושכינתיה'. ווייל עס איז נישטא נאך
אזא 'איינס' ווי דער 'איינציגקייט'! עס איז ממש איינס
אויפן שטארקסטן באגריף פון 'אחדות'. דאס איז דער
ריינער אמת - אפילו אויב מיר זעען עס נישט און
שפירן עס נישט.

**נתאוה הקב"ה: דער רבוש"ע גלוסט צום 'יחוד
קוב"ה ושכינתיה'**

דער תכלית הבריאה איז, אז עס זאל נתגלה ווערן
'ה' אחד ושמו אחד'. דאס מיינט, אז דער אמת פון
'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' זאל נתגלה ווערן!
אז נישט בלויז זאל דאס זיין דער אמת'ער מציאות,
נאר דאס זאל זיין אן אפגעזאך וואס אלע 'נבראים'
וועלן וויסן און שפירן מיט א קלארקייט! יעדער נברא
זאל ממש פיהלן ווי ער איז א 'ניצוץ אלקי' וועלכע איז
צוגעבינדן מיט אן אחדות צום 'אחד יחיד ומיוחד'. און
דאס איז די גרויסע תשוקה פון כביכול - וועלכע רופט
זיך "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" - דער
אויבערשטער כביכול האט א תאוה נתגלה צו ווערן
אונטן אין א וועלט פון 'העלמה', און פאר דעם תכלית
האט ער אונז געגעבן תורה און מצוות, צו מזוך זיין
די בריאה און אריינצושיינען דעם אור פון 'יחוד', און
ווען דאס וועט טאקע ווערן נשלם בשלימות, וועט
זיין די גאולה און עס וועט ווערן מקוים דער 'ומלאה
הארץ דעה את ה'".

**אויב ער קומט נישט אָן צו גלוסטן צום 'יחוד'
- איז ער נישט אנגעקומען צום תכלית**

דינען דעם אויבערשטן 'לשמה' מיינט, אז א מענטש
זאל צילן - מיט זיין גאנצע תורה און מצוות - צו ברענגען
אט דעם 'יחוד' אין דער בריאה! ער זאל בענקען דערצו
און ארויסקוקן דערויף! ער זאל נישט זיין אינטערעסירט
אין קיין שום אנדערע דערגרייכונג - אפילו נישט אז
'ער' זאל משיג זיין דעם 'יחוד' - נאר בלויז אז דער
'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' זאל נתגלה ווערן
אין דער בריאה! לאו דוקא עס זאל נתגלה ווערן צו

ב.

**מצותיך אשר אהבתי: א איד האט
א נאטורליכע אהבה צום רבוש"ע**

אים, נאר עס זאל נתגלה ווערן צו די גאנצע וועלט!
און דאס הייסט אז ער איז מכוון 'לשמה', ער איז מכוון
פאר דער זעלבער ענין פארוואס דער אויבערשטער
האט עס געוואלט.

**'שכר' מיינט, ער זעט ווי יעדע מצוה האט
מייחד געווען 'קוב"ה ושכינתיה'**

פונקט ווי ווען א מענטש אינוועסטירט געלט און
כח אין א ביזנעס, קומט שפעטער א צייט וואס ער
שניידט די פירות און ער נעמט ארויס פארדינסטן
פון זיין 'גיעה', וואס בנפש מיינט דאס, אז ער זעט
יעצט וואס ער האט אלץ אויפגעטון מיט זיינע אלע
'גיעות'. אזוי איז אויך אין תורה און מצוות, דא אויך
דער וועלט איז מען משקיע כח און מוח - אָן זען די
פירות, אבער ווען א מענטש קומט ארויף אויף יענער
וועלט, באצאלט מען אים 'שכר' און ער נעמט ארויס
די פירות, וואס על פי פנימיות מיינט דאס, אז דער
מענטש איז דעמאלט משיג און ער זעט - וואס ער האט
אלץ אויפגעטון מיט זיין מצוה! ער ווערט געוואויר
וואספארא מורא'דיגע אויפטוה ער האט געמאכט און
דער בריאה! נאכמער, נישט בלויז ער ווערט געוואויר
וואס ער האט אויפגעטון, נאר ער איז ממש 'קונה'
דעם קלארקייט פון 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'
- וואס ער האט אויפגעטון דורך דער מצוה! און
דאס איז דער שר פון דער מצוה, ווייל דער 'השגת
היחוד' וואס א מענטש איז דעמאלט משיג אין זיינע
מצוות, איז א תענוג גדול ונפלא מאוד - וואס עס
איז בכלל נישט שייך משיג צו זיין בשלימות. אפילו
אויף יענער וועלט וועט ער עס אויך קיינמאל נישט
אינגאנצן משיג זיין בשלימות.

**דאס וואס מען ווערט דערהויבן דורך תורה
ומצוות - א 'מעין עולם הבא'**

לויטן כלל פון 'היום לעשותם ומחר לקבל שכרם',
וואלט געדארפט זיין אזא מין מציאות, אז א מענטש
קען לערנען און דאווענען, הארעווען און ארבעטן
אין עבודת ה' - און נאכאלץ זאל ער בלייבן דער
זעלבער מענטש פונקט ווי פריער! ער זאל נישט
קונה זיין קיין שום מדרגה, און נישט עס נישט
העכערער מענטש. אבער למעשה ארבעט עס נישט
אזוי. יעדער וועלכער לייגט זיך אריין אין עבודת ה',
איז בדוק ומנוסה אז ער ווערט איידל און דערהויבן!
ער ווערט א העכערער מענטש! ער ווערט נענטער צום
אויבערשטן! ער איז זוכה צו 'דקות', אהבת ה', יראת
ה', און צו פארשידענע מדרגות - וואס אין אנדערע
ווערטער מיינט דאס, אז עס לייכט אים מער דער
אור פון 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה', אז עס
איז גארנישט פארהאן אויף דער וועלט אויסער דער
אויבערשטער. און דער פשט איז, אז כאטש מיר זענען
אויף דער וועלט פון 'לעשותם' - דאך איז פארהאן
א בחינה פון 'מעין עולם הבא', וואס א מענטש איז
שוין יעצט זוכה צו זען א 'מעין' פון דאס וואס ער
טוט אויף מיט זיין עבודה, און נישט בלויז ער 'זעט'
עס - נאר ער איז עס 'קונה'! ער ווערט א העכערער
מענטש און ער איז זוכה צו א 'מעין' פון העכערע
מדרגות - וואס אין עולם הבא וועט ער זוכה זיין צו
די דאזיגע מדרגות בשלימות. און דערפאר איז דער
עיקר זמן דערצו 'שבת' - וואס דעמאלט איז מען אין
א מדרגה פון 'מעין עולם הבא', און דערפאר, אום
שבת וועט געווענליך יעדער עובד ה' - באקומען די
מדרגה אויף וואס ער האט געארבעט א גאנצע וואך!
ווייל דעמאלט ווערט אביסל נתגלה - וואס מען האט
אויפגעטון מיט די תורה און מצוות פון א גאנצע וואך.

בעל הבית אויף דער 'נקודה המוסתרת', און אפילו אויב
ער טראכט נישט פון קיין 'לשמה' - וועט שוין אליינס
ארויסקומען דער 'לשמה' וואס ווי גערעדט מיינט

לשמה' - אינעם טון 'שלא לשמה' ליגט באהאלטן
א טיפע נקודה, וואס 'בא לשמה' - עס וועט בהכרח
אריינקומען א פינטעל פון 'לשמה'! א איד איז נישט

יעדער איד האט א נקודה פון 'לשמה'
די גמרא זאגט (פסחים ג): "מתוך שלא לשמה בא
לשמה". טייטשן די חסיד'ישע ספרים, 'מתוך שלא

דאס, די פינטעלע פון וועלן דעם גילוי פון 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'. דא ליגט באהאלטן א גרויסער סוד פון 'נשמות ישראל', וואס מען דארף זיך מתעמק זיין דערין.

יעדער איד האט א נקודה פון אהבה'

דער כח אז יעדער איד זאל האבן אין זיך א נאטורליכער רצון און תשוקה צום 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה', דאס רופט זיך אין אנדערע ספרים: 'אהבה מסותרת' - די באהאלטענע אהבה וואס א איד האט צום רבונו של עולם. און דאס איז געבניגן איינס מיטן צווייטן, ווייל דארט וואו עס איז דא 'אחדות' - דארט איז דא 'אהבה'.

אלע 'אהבות' זענען א תולדה פון 'אחדות'

אין אנדערע ווערטער: מען זעט ביי אלע אהבות פון דער וועלט, אז דער שורש פון דער אהבה איז: 'מיר זענען איינס'. ווי למשל די אהבה פון עלטערן צו א קינד, דאס קומט פון דעם, וואס בשורש איז ער א חלק פון זיי; ווי די גמרא זאגט (עירובין ע): 'ברא כרעא דאבוה'. קומט אויס, אז 'אהבה' איז א תולדה פון 'אחדות', וויבאלד ער איז בשורש איינס מיט אים, דערפאר האט ער אים אזוי ליב. און דאס איז דער שורש פון אלעלייך 'קשרים' וואס איז נאר דא אויף דער וועלט.

א איד איז 'איינס' מיטן רבוש'ע' - דערפאר האט ער אזא אהבה צו אים

דער פסוק זאגט (דברים יד, א): 'בָּנִים אֲנִימָה לַה' אֱלֹקֵינוּ' - א איד איז ווי א 'בן' צום רבונו של עולם! דאס הייסט, ער קומט פון אים און ער איז איינס מיט אים! אין זוהר הק' ווערט דאס אנגערופן: 'חלק אלוך ממעל' - ער איז א שטיק געטליכקייט! ער איז א 'חלק מעצמות' - א חלק כביכול פונעם אויבערשטן אליין! און ווי מען האט אויבן גערעדט, אז יעדע אידישע נשמה איז א ניצוץ פון 'שכינה', וואס דאס איז דאך 'מאוחד' מיט 'קודשא בריך הוא', ממילא איז יעדער איד 'איינס' מיטן אויבערשטן! ער האט א טיפן און אמת'ן קשר צום רבונו של עולם! און די אלע אויבנדערמאנטע קשרים פון דער וועלט, איז בכלל נישט קיין משל און דמיון - צו דער קשר צווישן א איד מיטן אויבערשטן! ווייל עס איז נישטא אין דער וועלט נאך אזא אמת'ע 'אחדות' ווי 'קודשא בריך הוא ושכינתיה'!

נישטא נאך אזא 'אחדות' און 'אהבה'

פון דער זעלטענער 'אחדות' וואס איז דא צווישן א אידישע נשמה מיטן אויבערשטן, פון דארט נעמט זיך די מורא'דיגע אהבה צווישן א איד מיטן אויבערשטן! ווייל פונקט ווי בכלליות ווייסט מען, אז די 'שכינה' האט ליב דעם 'קודשא בריך הוא', און 'קודשא בריך הוא' האט ליב די 'שכינה', אזוי אויך בפרטיות: יעדע אידישע נשמה - וועלכע איז ווי אן 'אבר' פון דער שכינה - האט ליב דעם אויבערשטן, און דער אויבערשטער האט אים ליב. יעדער איד האט א נאטורליכע המשכה צום רבונו של עולם, ווי דער לשון פונעם חובות הלכות (שער אהבת ה' פ"א): "ענין אהבה באלקים, הוא כלות הנפש ונטותה בעצמה אל הבורא, כדי שתדבק באורו העליון" - די נשמה גייט אויס פון גלוסטעניש, זיך

צו באהעפטן אין דער ליכטיגקייט פונעם אויבערשטן. און די אהבה האט ממש נישט קיין ריכטיגער משל, ווייל עס איז נישטא נאך אזא אהבה! די אהבה פון 'כנסת ישראל עם דודה' האט נישט קיין שום דוגמא!

ווען מען לעבט נשמה'דיג - איז 'לשמה' ממש פשוט

איינמאל א מענטש נעמט אראפ דעם גופניות'דיגן צודעק וועלכער פארשטעלט אים פון שפירן נשמה'דיגע הרגשים, און ער איז מגלה ביי זיך זיין נשמה'דיגע אהבה צום רבונו של עולם - הייבט ער אָן צו וועלן און בענקען, אז עס זאל נתגלה ווערן דער 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' אויף דער וועלט! ער הייבט אָן צו טון תורה און מצוות 'לשמה' - פארן זעלבן ציל פארוואס דער אויבערשטער האט עס געוואלט! ווייל ער אליינס איז דאך אויך א חלק פון דעם 'יחוד'.

משל: דער פרעמדער ארבעטער זוכט בלויז צו זיין וואויל

מען קען געבן א שטיקל משל דערצו: ווען סתם א מענטש ארבעט אין א ביזנעס און ער טוט זיין פליכט מיט א געוואלדיגע איבערגעגעבנקייט, איז זיין קאפ אלעמאל פארנומען מיט איין זאך: "איך דארף מאכן זיכער אז מיין ארבעט זאל זיין גוט און איך זאל זיין א גוטער ארבעטער! נאר אזוי וועט מען מיר באצאלן א בעסערע געהאלט! נאר אזוי וועל איך האבן א בעסערע נאמען! עס וועט מיר לוינען און איך וועל שענער פארדינען!". און אויב עס מאכט זיך צייטן וואס דער ביזנעס האט עפעס א געוויסע געלט שאדן, און איינער פּרעגט אים צי עס אַרט אים, אז עס גייט נישט אזוי גוט פאר די ביזנעס, ענטפערט ער: "מיר איז נישט צופיל נוגע צו דער ביזנעס איז מצליח אדער נישט! ווילאנג די ביזנעס האט גענוג געלט צו באצאלן פאר די ארבייטער - איז אלעס אין ארדענונג פון מיין זייט! מיר איז נאר נוגע, אז איך דארף זיין א גוטער ארבעטער און מען זאל זיין צופרידן פון מיר!".

דער קינד פונעם בעה"ב זוכט אז דער ביזנעס זאל מצליח זיין

ווידעראום, טאמער א קינד פונעם בעל הבית, ארבעט אין דער ביזנעס - איז זיין צוגאנג אינגאנצן אנדערש. ביי אים איז דער עיקר ציל, אז דער ביזנעס זאל מצליח זיין! פאר אים איז נישט קיין נפקא מינה צי 'ער' טוט יא א גוטע ארבעט אדער נישט קיין גוטע ארבעט, אים גייט נאר אָן איין זאך: צי איז דער 'ביזנעס' מצליח אדער נישט! אויב איז דער ביזנעס נישט מצליח - באוואוינט ער זיך אונטער מיט 'זיין' גוטע ארבעט, און אויב איז דער ביזנעס יא מצליח - גייט אים אונטער אָן מיט זיין נישט גוטע ארבעט! און דאס אלעס נעמט זיך פון דעם וואס ער איז א חלק פון זיין טאטן, דעריבער איז דער ביזנעס - א חלק פון זיין אייגענע שטרעבן! ער איז נישט קיין פרעמדער מענטש וועלכער ארבעט דא, נאר ער איז ווי א 'שותף' אין דער ביזנעס.

ג.

רצון אהבה: דער בית המקדש האט מגלה געווען די אהבת ה' אויפן העכסטן פארנעם

נמשל: דער 'עובד מאהבה' איז נישט פארנומען מיט 'זיך'

דער גאנצער שפראך פון 'שכר ועונש', דיין וחשבו', 'איך בין גענוג עובד ה' אדער נישט גענוג', 'איך בין מחויב אדער נישט מחויב', 'איך האב שוין יוצא געווען', 'איך וועל האבן א גרויסער גן עדן אדער א קליינער גן עדן' - דאס איז אלעס דרכים וויאזוי צו דערשרעקן דעם גראבן יצר הרע. אבער איינמאל א מענטש האט זיך מער דערהויבן און געווארן נענטער צום רבונו של עולם, איז דאס א פרעמדע שפראך פאר אים! און ווען ער וועט זען א פרומער וואס זיין גאנצער קאפ ליגט אים אין יוצא זיין 'כל הדעות' - אָן קיין געפיל צום 'כבוד שמים' - האט ער אויף אים רחמנות! ער שפירט אז דער מענטש איז 'לא ראה מאורות מימי', ער האט נאך אין זיין לעבן נישט געזען אביסל ליכטיגקייט! ער פארשטייט אים נישט: "וויאזוי עסטו זיך באצייט צו גאנץ עבודת ה', ווי גלייך דו ביסט א פרעמדער און אפגעטיילטער פונעם אויבערשטן?!"

ער וויל בלויז אז דער 'יחוד' זאל נתגלה ווערן אויף דער וועלט

דער אוהב ה' רעדט א שפראך וואס א היימישער קינד רעדט: "וואס אינטערעסירט מיר צי איך בין 'יוצא'?! וואס גייט מיר אָן צי איך וועל האבן אסאך ג'ן עדן?! וואס איז מיר נוגע צי איך בין א גרויסער עובד ה'?! איך וויל איין זאך, אז עס זאל זיין 'יזמלא כבוד ה' את כל הארץ'! און אלע אנדערע 'חשבונות רבים' זענען מיר בכלל נישט נוגע! מיר איז נאר נוגע צי איז דא געשען דער 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' אדער נישט! אויב איז עס געשען - איז מיר גוט - אפילו אויב איך וועל זיין אין גיהנם טויזנט יאר, און אויב איז עס נישט געשען - האב איך צער - אפילו אויב איך וועל זיין אין גן עדן טויזנט יאר! פונקט ווי דאס איז דעם רבונו של עולם'ס ביזנעס - איך דאס און מיין ביזנעס!".

אפילו אויב מען האלט נאכנישט דארט - דארף מען כאטש וויסן דערפון און בענקען דערצו

ווען מען רעדט פון אהבת ה', פּרעגט זיך א שאלה: "דאס איז אלעס גוט ווען דער גוף איז מזוכך, און דער גוף שפירט אויך דאס וואס די נשמה שפירט. אבער ווילאנג מען האלט נאכנישט דארט, וואס האט מען פון דעם וואס מען רעדט דערפון?!" אבער דער תירוץ דערויף איז: "עס איז פארהאן א נפקא מינה ווי פון הימל ביז ערד, צווישן אזא מענטש וועלכע ווייסט בכלל נישט אז עס איז פארהאן אזא זאך ווי 'יחוד' און 'אהבה', ביז אזא איינעם וועלכער ווייסט כאטש אז עס איז דא אזא זאך, און ער וויל נאך איין טאג אנקומען אהין! ווייל דאס גופא וואס ער ווייסט כאטש פון אזא מדרגה און ער וויל אנקומען אהין - איז שוין אויך א גרויסע זאך! און דערפאר איז זייער וויכטיג צו רעדן פון דער נאטורליכער 'אהבה' און 'יחוד' וואס די נשמה האט מיטן אויבערשטן - כדי מען זאל כאטש וויסן וואוהין מען דארף אנקומען! וועלכע דירעקציע מען דארף נעמען אין עבודת ה'! צו וואו אונזערע שאיפות און רצונות זאלן זיין געוואנדן!".

נקודות:

אידן האבן זיך אנגעהויבן כאפן, אז אלעס איז געווען נאר 'לפנים', אבער זיי האבן זיך קיינמאל נישט עכט געבוקט צו עבודה זרה! זיי זענען נאכאלץ 'איינס' מיטן אויבערשטן! זיי האבן נאכאלץ א 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה!' און ערשט יעצט האבן זיי אנגעהויבן שפירן אזא מין אהבת ה' - וואס זיי האבן נאך קיינמאל נישט געשפירט! ווייל עס האט דאך נישט געהאט קיין שום טבע'דיגן הסבר, פארוואס דער איד האט נאכאלץ אזא אהבה צום רבונו של עולם - נאכדעם וואס זיין 'עשיה' איז דער ערד!

אן עסן זעט דארט אויס, מיט וואספארא 'יחודים' און דבקות מען נעמט אריין א מאכל אין מויל! בקיצור, עס איז עפעס א וועלט פאר זיך! עס איז ווי אן איגול - וואס אירע איינוואוינער לעבן אינגאנצן אן אנדערע סארט לעבן!

ירושלים איז געווען אזא שטאט

עס איז נישט בלויז א משל, נאר אויך א נמשל! עס איז פארהאן א שטאט מיטן נאמען 'ירושלים',

דעם 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'. מען קען זיך פאָרשטעלן וויאזוי א דאווענען זעט דארט אויס, מיט וואספארא חדות הנפש און שירת הלב זיי זאגן פסוקי דזמרה! מיט וואספארא דבקות און קשר פנימי זיי דאווענען א שמונה עשרה! מען קען זיך פאָרשטעלן וויאזוי א לערנען זעט דארט אויס, מיט וואספארא קאך און ברען מען זעצט זיך צו דער גמרא - וואוסנדיג אז 'הוא וחכמתו חד'! מען קען זיך פאָרשטעלן וויאזוי

דמיון: א שטאט פון בלויז אוהבי ה'

לאמיר זיך מציינ זיין אן אינטערעסאנטע ציור: עס איז פארהאן א שטאט, וואס אלע איינוואוינער פון דעם שטאט זענען אוהבי ה'. עס איז נישטא דארט קיין איינער וועלכער שפירט זיך צום אויבערשטן ווי א פרעמדער ארבעטער וועלכער ארבעט פאר זיין אייגענעם געהאלט, נאר אלע שפירן זיך 'איינס' מיטן אויבערשטן, און אלע ווילן מיטן גאנצן הארץ

יעדעס יאר ווען עס קומט אָן דער יום טוב פורים, חזר'ט זיך איבער נאכאמאל דער גילוי פונעם נאטורליכן 'אהבת ה' – וועלכע ליגט באגראבן אינעם 'פנימיות' פון א איד – און איז העכער פון אלע שכליים. דערפאר איז די מצוה דוקא צו טרינקען וויין, און דערמיט מסלק זיין דעם דעת, כדי צו מגלה זיין די אהבה וועלכע איז 'למעלה מטעם ודעת' ~

פורים ווערט נתגלה, אז 'מים רבים לא יוכלו לכפות את תהומות הים' – קיין שום זאך – נישט בגשמיות און נישט ברוחניות – קען אויסלעשן אט די אהבה! עס ווערט נתגלה, אז אלע חטאים זענען געווען בלויז 'לפנים', אבער באמת איז ער נאכאלץ מקושר צום אויבערשטן בחד קטירא! גארנישט אויף דער וועלט קען אים מאכן 'נפרד' פונעם אויבערשטן

וואס אין דער שטאט האבן געוואוינט די אהבה ה'! און אזוי שטייט דער לשון הפסוק (תהלים טו, לו): **כי אלקים יושע ציון וגו' וְהָיָה שִׁמּוֹ יִשְׁכְּנוּ בָהּ** - די 'אהבה שמו' וואוינען אין ירושלים! **ווען איינער קומט אמאל אהין קיין ירושלים, זעט אים אויס ווי כאילו ער איז אנגעקומען צו אן אנדערן פלאנעט... ער זעט דא עפעס א נייע אידישקייט - וועלכע איז גארנישט די זעלבע אידישקייט ווי ער איז געווען געוואוינט אלע יארן! עס איז עפעס נישט די זעלבע תורה ווי ער האט געמיינט פון אייביג! אודאי, איז עס די זעלבע תרי"ג מצוות, אבער דער אופן פון 'קיום התורה' - גייט צו מיט אן אנדערן אופן אינגאנצן! מיט אן אנדערן קוק! מיט אנדערע הרגשים! עס איז אינגאנצן עפעס אנדערש! אט דאס איז די וועלט פון 'אהבה שמו'.**

אויף אהבת ה' זאגט זיך: פה אשב כי איתיה
ווען דוד המלך האט געפונען דעם מקום המקדש אין ירושלים, עס איז געווארן אנגעגרייט דער מקום וואו עס וועט נתגלה ווערן די אהבת ה' און דער יחוד אויפן שטארקסטן אופן - האט דער רבנו של עולם געזאגט (תהלים קלב, יז): **"זאת מְנוּחָתִי עָדִי עַד פַּה אֶשָׁב כִּי אֶהְיֶה"** - דא וועל איך רוען אויף אייביג, ווייל דא האב איך ליב צו זיין. דאס הייסט, ביז דעמאלט איז דער רבנו של עולם געגאנגען פון דא צו דארט, פון איין משכן צו אן אנדערן משכן, פון איין שטאט צום אנדערן שטאט, אבער **יעצט זאגט דער אויבערשטער: "פה אשב" - דא וועל איך בלייבן! פון דא גיי איך שוין נישט אוועק! איך בין אנגעקומען צו וואו איך דארף אנקומען!** דא איז דער 'תכלית התכלית' - דער מקום פונעם קשר צווישן 'כנסת ישראל עם דודה'.

יעדע הצלחה אין וועלט זעטיגט נישט
יעדער מענטש האט אויך ביי זיך די זעלבע בחינה, אז וילאנג ער איז נישט אנגעקומען צו אהבת ה' - איז ער נאך אויפן וועג, און איינמאל ער איז אנגעקומען צו אהבת ה' - איז ער אנגעקומען צום מקום מנוחה; ווי מען זעט אין דער וועלט, אז א מענטש ווערט קיינמאל נישט צופרידן אויף זיינע גרעסטע הצלחות. ווי למשל: דער דאקטער וויל זיין דער גרעסטער פראפעסאר אויף דער וועלט! ער וויל זיין דער גרעסטער 'מחדש' אין דאקטעריי - מער פון אלע דאקטוירים פון פריער! אבער **איינמאל ער קומט טאקע אָן צו דער שטאבל - איז ער ווייטער נישט צופרידן! ער זאגט מיט א קלארע הכרה: "גם זה הבל" - וואס איז 'נעקסט!?!'. און די זעלבע זאך מיט א פאליטיקאנט:**

איינמאל ער קומט אָן צו זיין גרעסטע הצלחה, ער ווערט דער פרעזידענט פון אמעריקע - זעט ער אז עס איז אויך גארנישט! מען מוז גיין ווייטער!

אפילו אין עבודת ה' פּרעגט זיך: וואו גיי איך ווייטער?

לגבי די הצלחות אין עבודת ה' איז אויך אזוי. א בחור וויל אנקומען צו א הצלחה אין תורה, ער וויל זיך פאררעכענען ש"ס בעל פה, און נאך יארן האראוואניע איז ער ענדליך אנגעקומען דערצו! ער קען גאנץ ש"ס אויסנווייניג! נו אודאי, איז דאס באמת מוראדיג! וואס איז שייך אפילו צו זאגן, אזא קנין קונה צו זיין! אבער וויבאלד ער איז למעשה נאכנישט אנגעקומען צום ריכטיגן מקום לה', ער איז נאכנישט אנגעקומען צום תכלית וואו גאנץ ש"ס דארף אים טראגן - שפירט ער אויך א געפיל פון: **"אלעס איז גוט, אבער וואס איז יעצט! איך בין נאכנישט צופרידן! איך דארף גיין ווייטער!"**

ווען מען קומט אָן צו דער וועלט פון 'אהבה שמו' - איז מען שוין צופרידן

איינמאל א מענטש קומט אריין אינעם עולם פון אהבת ה'; זוכט ער שוין גארנישט עפעס אנדערש! ער פּרעגט שוין נישט "וואס איז נעקסט?". ווייל ער שפירט א צופרידנקייט: **"איך בין אנגעקומען צו וואו איך דארף אנקומען! עס האט זיך אלעס געלוינט - אבי אנגעקומען דא אהער! איך דארף שוין נישט גיין ווייטער! דא וועל איך זיין און דא וועל איך בלייבן!** עס איז נישטא עפעס אנדערש אויסער דעם!" נאר יעצט איז דארטן אויך פארהאן פארשידענע 'מדרגות' פון אהבה, און מען דארף גיין כסדר העכער און העכער, אבער אלע מדרגות דרייען זיך ארום די איין זאך: אהבת ה', און מען דארף שוין נישט אוועקגיין פון דארט - צו א צווייטע זאך.

אלץ הייבט זיך אָן פונעם בית המקדש

די גאנצע מעלה פון די שטאט ירושלים - וואו די 'אהבה שמו' האבן זיך באזעצט - איז געקומען פון דעם וואס אינמיטן שטאט איז געווען א מקום לה' - א בית המקדש. אויף יענע פּאָר אמות, האט דער אויבערשטער קלאר ארויסגעזאגט (שמות כה, ח): **"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְתוֹכָם"** - איך וועל אראפקומען און וואוינען דארט! דאס הייסט, דארט איז ארויסגעקומען זייער קלאר און אויף אן אפגענער פארנעם - דער אמת פון 'קודשא בריך הוא ושכינתיה', אז דאס זענען נישט חס ושלום קיין צוויי געטליכע זאכן, נאר

ותקוותם בכל דור ודור: דער גילוי פון פורים וואס אפילו אין ביהמ"ק האט מען נישט זוכה געווען דערצו

איז ארויסגעקומען אין א פארמאט פון א געטרייע 'אמונה', וואס דו האסט זיך איבערגעגעבן צו מיר און געגאנגען נאך מיר אין מדבר אריין.

משל: דער אמעריקאנער אידל נעמט גארנישט אין מויל

לאמיר זיך מציינ זיין א משל: א איד פארט אויף א פליגער, און ער זעט ווי עס זיצט דארט אן אמעריקאנער אידל, וועלכער גייט אנגעטון זייער מאדערן, א קליינעם קאפל און אָן קיין בארד, ער רעדט ענגליש און קוים וואס מען זעט אז ער איז א איד. מען הייבט אָן צו פּערטורירן נאכטמאל, און דער אידל בעט מען זאל אים געבן כשר'ס, אבער דער סארווער אנטשולדיגט זיך פאר אים, אז די כשר'ע מאלצייטן זענען נישט אנגעקומען, און ער לייגט אים אראפ א פארציע פון די אלגעמיינע מאלצייטן. אבער דער אידל נעמט גארנישט אריין אין מויל! אזוי פּאָסט ער דורך די צען שעה פונעם פליגער.

דאס איז ממש 'איניס' דער בית המקדש האט געגעבן פאר כלל ישראל א השגה, צו פארשטיין וואס זיי טוען אויף מיט גאנץ תורה און מצוות! דערפאר זאגן די ספרים, אז דארט ווערט 'נתעלה' אלע תורה ומצוות וואס אידן טוען. דאס הייסט, די אלע מצוות וואס אידן טוען איבעראל איבער די גאנצע וועלט - שלא לשמה, איז אנגעקומען צום בית המקדש - וואו מען האט געזען וואספארא 'יחוד' מיר טוען אויף מיט אונזערע מצוות - און דארטן איז עס נתעלה געווארן צו דער דרגא פון 'לשמה', צו מיינען דאס וואס דער אויבערשטער האט געמיינט מיט די אלע מצוות!

די 'אהבה טבעית' פון 'פנימיות הלב' איז די העכסטע אהבה

זעט די גאנצע בית המקדש איז א שטיק הארץ; ווי מען זעט די לשונות ווי דוד המלך רעדט דערפון (תהלים פד, ז): **"נִכְסְפָה וְגַם כְּלָתָה נִפְשִׁי לְחֻצְרוֹת ה' לְבִי וּבְשִׁירִי יִרְנְנוּ אֶל קֶל חַי" - דארט אין חצרות ה' זינגט מיין הארץ און נפש צו דיר! דאס איז דער מקום פון 'אהבת עולם תביא להם וברית אבות לבנים תזכור'.** און דערפאר, ווען א איד איז אריינגעקומען אהין, האט זיך אויפגעוועקט אין אים זיין נאטורליכע אהבה צום רבנו של עולם - וועלכע שטאמט פונעם 'אחדות' וואס ער האט מיטן רבנו של עולם! און פונקט ווי עס איז נישטא נאך אזא אחדות אויף דער וועלט - אזוי איז אויך נישטא נאך אזא אהבה אויף דער וועלט! (און כאטש וואס דער תניא שרייבט (פרק טו), אז די אהבת ה' וואס א מענטש באקומט דורך 'התבוננות'; ווי ער רופט עס 'אהבה שכלית' - איז נאך א גרעסערע אהבה ווי די אהבת ה' וואס א איד האט אין זיך 'נאטורליך'; ווי ער רופט עס 'אהבה מסותרת' - איז דאס אלעס געזאגט געווארן נאר כלפי די נאטורליכע אהבה פונעם 'חיצונית הלב', אבער די אהבה פונעם 'פנימיות הלב' - איז זיכער העכער פון 'אהבה שכלית'). דאס איז די נשמה ממש! דאס איז דער עצם 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה!' דאס איז 'למעלה מטעם ודעת' - מען קען דאס נישט מסביר זיין מיט 'שכל' ווילאנג מען איז אין א גוף, ווייל דאס איז העכער פון אלע הסברים! און אלע חשבונות פון אהבת ה' וואס מען איז מסביר מיטן שכל, איז בלויז כדי דער גוף זאל עס אויך פארשטיין - אויף וויפיל ער קען פארשטיין - אזוי וועט ער נישט שטערן און מאכן א מחיצה, נאר ער וועט זיך לאזן מיטיגן מיט דער אהבה, אבער די עכטע 'אהבה מסותרת' איז העכער פון אלע חשבונות.

דער 'כבוד שמים' שרייט ארויס אסאך מער ווי ביים חסיד'ישן איד

אויפן צווייטן זייט פליגער, זעט ער ווי עס זיצט זיך דארט א חסיד'ישער אינגערמאן, וועלכער איז ממש א געהויבענער איד, א בעל השגה און אן אויסגעארבעטער מענטש, און אויך ער זיצט און פּאָסט - נישט וועלנדיג עסן פון די נישט כשר'ע מאלצייטן. לאמיר טראכטן: פון וועמענס 'נישט עסק' ווערט דער צוקוקער מער נתפעל? פונעם מאדערנעם איד, אדער פונעם חסיד'ישן איד? דער תירוץ איז אודאי, אז ער האט מער התפעלות פונעם מאדערנעם איד! ווייל פונעם חסיד'ישן איד, איז דאס נישט קיין 'חידוש', אבער אזא שוואכער איד, וואס ער האט אזא שוואכן קשר צום רבנו של עולם און זיין תורה - זאל קענען עומד זיין אין אזא נסיון - איז א חידוש וועלכע ברענגט ארויס א געוואלדיגע התפעלות ביי אלע וואס זענען דאס צו. קומט אויס, אז דוקא די 'רידה' פונעם מאדערנעם איד - האט ארויסגעברענגט א גרעסערן קידוש שם שמים!

זיין אמונה האט נישט קיין לבושים - דעריבער שרייט עס!

ווען מען וועט בעסער צונעמען די טיפיקייט וואס ליגט דא, וועט מען עס זאגן אין אזעלכע ווערטער: ווען מיר זעען ווי דער מאדערנער איד האלט זיך איין פון עסן, זעען מיר דא פאר די אויגן, א געוואלדיגע 'אמונה פשוטה'! ער האט דאך נישט קיין שום סיבה פארוואס נישט צו עסן, ער האלט זיך צוריק בלויז פאר איין טרוקענע סיבה: "דער איבערשטער לאזט מיר דאס נישט עסן". נו, דאס איז דאך א געוואלדיגער גילוי פון אמונה פשוטה, און יעדער וואס זעט דאס צו - גייט ארויס פון התפעלות פונעם 'כבוד שמים' וואס טוט זיך אפ דא, אז דעם אויבערשטנס' א דיבור האט אזא כח און חשיבות - אפצוהאלטן א הונגעריגער מענטש פון עסן.

ביים חסידי'ישן איד איז דאס 'נישט עסן' פארשטענדליך, און שאפט נישט אזא קידוש ה'

ווידעראום, דער געהויבענער אינגערמאן, פארשטייט דאך אביסל צו 'גדלות הבורא', ער האט דאך א השגה אין תורה ומצוות, ער קען אפילו מסביר זיין וואס עס געט ווען מען עסט נישט כשר'ס, דעריבער איז עס 'נארמאל' אז ער עסט נישט! עס שרייט נישט אזא 'כבוד שמים'! ער איז דאך אזא סארט מענטש! און כאטש וואס אודאי האט ער אויך 'אמונה פשוטה' - וואס דערפאר איז ער גרייט זיך צו לאזן אריינווארפן אין פייער אריין אויף קידוש ה', וואס דאס קומט נישט פון 'שכל' נאר פון 'אמונה פשוטה' - אבער וויבאלד זיין אמונה פשוטה איז מלוכש אין לבושים פון 'שכלים' און 'מודות', דעריבער זעט זיך עס נישט אן אלס א זאך פאר זיך! אודאי וואלט ער בייגעשטאנען דעם נסיון - אפילו אויב ער וואלט נישט געהאט קיין שום 'השגה', אבער יעצט איז דעם מצב - קען זיך דוכטן אז ער טוט עס צוליב זיין השגה, און נישט צוליב זיין אמונה. און נאר אויב ער וועט חלילה האבן א שרעקליכע 'ירידה' וואס ער וועט פארלירן אלע זיינע מדרגות פון מוחין, און דעמאלט וועט ער ביישטיין א נסיון - בלויז מיט אמונה פשוטה - וועט ער דורכדעם קענען ארויסברענגען אט דעם גרויסן כבוד שמים 'בתכלית העליה'.

בזמן הכית איז די אהבה געווען מלוכש אין פארשידענע לבושים

מיט דעם משל, וועלן מיר צוקומען צו דער גילוי פון פורים - כלפי אהבת ה' ווילאנג אידן האבן נאך געהאט א בית המקדש, זיי דער געוואלדיגער אהבה וואס דער אויבערשטער האט צו אידן, און וואס אידן האבן צום אויבערשטן - נתגלה געווארן דורך אסאך דרכים. דאס הייסט, די אהבה איז 'תלכש' געווארן אין פארשידענע 'כלים מכלים שונים'; ווי למשל: די עבודה פון די כהנים - וועלכע האבן מקריב געווען קרבנות על גבי המזבח - האט מגלה געווען איין סארט גילוי פון אהבה. די עבודה פון 'לויים בדוכנם' - וועלכע האבן געזינגען די 'שירי רחשין' - האט מגלה געווען אן אנדערע סארט גילוי פון אהבה. די סנהדרין וועלכע האבן געלערנט תורה אינעם לשכת הגזית - האבן מגלה געווען נאך א געוויסער סארט גילוי פון אהבה. דער קעניגליכער ווערטשאפט פון די 'מלכי בית דוד' - וועלכע האבן געברענגט א טאפעריגער אויסדרוק פון 'מלכות שמים' אויף דער וועלט - האט מגלה געווען זייער ספעציעלער גילוי פון אהבה. די ימים טובים וועלכע מען האט געפראוועט אין בית המקדש - האבן מגלה געווען אנדערע גילויים פון אהבה - יעדער יום טוב לויט זיין אופן.

אידן האבן געבענקט: וויאזוי קען מען ארויסגיין פון אלע כלים און מגלה זיין די 'אהבה בלי גבול'?

בזמן שבית המקדש היה קיים, האט יעדער איד געשפירט ביי זיך, אז וויפיל די אהבת ה' דרוקט זיך טאקע אויס דורך די אלע עבודות פונעם בית המקדש,

איז אבער פארהאן אין הארץ נאך אסאך א שטארקער אהבה - וועלכע איז נאך קיינמאל נישט געקומען צום אויסדרוק! עס איז פארהאן אין פנימיות הלב אזא מין אהבה 'אין סוף', וועלכע איז העכער פון אלע 'לבושים' און 'כלים'. דאס איז נישט אזא סארט געפיל וועלכע קען נתגלה ווערן דורך 'עבודת הכהנים' און 'שירת הלויים', און נישט דורך 'תורת הסנהדרין' און 'מועדי קודש', דאס איז עפעס א גאר באהאלטענע אהבה 'בלי גבול' - וועלכע קען נישט ארויסקומען דורך א 'נארמאלע' עבודה. און אידן האט אלעמאל געזוכט: וויאזוי קען מען ווערן אביסל גענטער צו דער באהאלטענער אהבה - וועלכע איז נאך העכער פונעם בית המקדש? וויאזוי מען קען מגלה זיין דעם חלק האהבה - וועלכע איז נאכאלץ געבליבן א סוד?!

פון אויבנאויף איז די אהבה צווישן אידן מיטן רבוש'ע כול געווארן

ביים סוף גלות בבל איז כלל ישראל איז אריינגעפאלן אין א שרעקליכע 'ירידה' - וואס פון אויבנאויף איז די גאנצע אהבה צווישן זיי מיטן אויבערשטן געווארן בטל; אידן האבן זיך געבוקט צו נבוכדנצר'ס צלם, זיי האבן זיך משתתף געווען ביי אחשוורוש'ס סעודה און זיי זענען דורכגעפאלן מיט נאך הארבע עבירות רחמנא ליצלן, און אזוי אויך פונעם אויבערשטנס' זייט - האט אויסגעזען ווי כאילו ער האט זיי אוועקגעווארפן; ער האט חרוב געמאכט דעם בית המקדש, פארטריבן אידן אריין גלות אריין, און ער האט צוגעלאזט אז עס זאל ארויסקומען אויף אידן אזא 'זוית כליה' רחמנא ליצלן.

מרדכי שרייט: 'כי הוא יהודי' - א איד בלייבט א איד!

שטייענדיג אין אזא שפל המצב, וואס אידן האבן שוין פארלירן אלע 'לבושים' און 'כלים' וואו עס דרוקט זיך אויס די אהבה צווישן זיי מיטן אויבערשטן, איז המן געקומען און זיך געמאכט פאר אן עבודה זרה, און ער האט פארלאנגט אז יעדער זאל זיך בוקן צו אים. איז אבער געווען איין איד מיטן נאמען 'מרדכי', וואס ער האט זיך נישט געבוקט צו אים; 'וְמָרְדָּכִי לֹא יִקְרָע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה'. און נישט אלס געהויבענער חסידי'שער אינגעלעך, נאר אלס פשוטער איד! ווי עס שרייט: 'כִּי מֵרְגֵזֵי לֵהֶם אִשָּׁר הוּא יְהוּדִי' - איד בין א פשוטער איד! א איד בוקט זיך נישט צו עבודה זרה! איי, אנדערע אידן בוקן זיך יא? דאס איז נישט קיין עכטע בוקן! דאס איז בלויז אן אָנשטעל! דאס איז נאר 'לפנים' - דיר צו חנפ'ענען! ווייל א איד בפנימיות לבבו, איז ער אייביג א מאמין בה'! ער קען נישט ווערן 'אויס' מאמין בה'!"

המן האט דערהערט ווי גערעכט מרדכי איז

ווי המן האט געהערט דעם 'לשון טוב' וואס מרדכי האט געזאגט אויף אידן - האט ער זיך געכאפט: "אוי, איז דער מרדכי גערעכט! איך האב דאך גארנישט אויפגעטון מיט דאס וואס אלע אידן האבן זיך געבוקט צו מיר, ווייל דאס איז גארנישט ווערד! 'יָקַל זֶה אֵינָנֶה שׁוֹה לִי'. עס איז בלויז א חיצוניות'דיגער שפיל, אבער אינעווייניג זענען זיי געבליבן מיטן נאנטן קשר צו זייער באשעפער! מען קען זיי נישט אפרייסן פון זייער פנימיות'דיגע אהבה וואס זיי האבן ליב דעם אויבערשטן! דאס איז נישט בלויז אין 'מרדכי' זיך וואס בוקט זיך נישט צו מיר, נאר דאס איז 'עם מְרָדְכִי' - דער גאנצער פאלק זענען אלע בפנימיות פונקט ווי מרדכי! אויב אזוי, מוז איך טאקע זען צו הרגענען יעדן איינעם - אפילו דעם פשוט'סטן און גרעסטן בעל עבירה פון אידן! ווייל ווילאנג עס איז נאך דא איין איד - ברענט נאכאלץ דער פייער פון אהבת ה' אויף דער וועלט!"

אידן זענען מגלה אזא מין אהבה בלי גבול - וועלכע איז נישט מלוכש אין קיין שום לבוש

דער פסוק זאגט (אסתר ט, א): "דָרַשׁ טוֹב לְעַמּוֹ" - מרדכי האט אריינגעברענגט דעם 'טוב' אין כלל ישראל! אידן האבן זיך אנגעהויבן כאפן ווי גוט זיי זענען! זיי האבן אנגעהויבן איינזען, אז סיי בימי

נבוכדנצר און סיי בימי המן - איז אלעס געווען נאר 'לפנים', אבער זיי האבן זיך קיינמאל נישט עכט געבוקט צו עבודה זרה! זיי האבן אנגעהויבן צו שפירן, אז זיי זענען נאכאלץ 'איינס' מיטן אויבערשטן! זיי האבן נאכאלץ א 'חוד קודשא בריך הוא ושכינתיה'! עס ברענט נאכאלץ די אהבה צום אויבערשטן! און פארקערט, ערשט יעצט האבן זיי אנגעהויבן שפירן אזא מין אהבת ה' - וואס זיי האבן נאך קיינמאל נישט געשפירט! ווייל יעצט איז עס נתגלה געווארן אן קיין שום 'לבושים'! די דאזיגע אהבה איז נישט געווען אנגעטון אין די אלע הייליגע עבודות פונעם בית המקדש, נאר דאס איז געווען א מופשט'דיגע 'אהבה' אן קיין שום לבוש! עס האט נישט געהאט קיין שום טבע'דיגן הסבר, פארוואס דער איד האט נאכאלץ אזא אהבה צום רבונו של עולם - נאכדעם וואס זיי 'עשיה' איז שוין אזוי אין דער ערד! ער האט דאך שוין עובר געווען אויף אזעלכע הארבע עבירות, און ער האט זיך שוין געבוקט צו דער עבודה זרה, נו, פון וואו נעמט זיך יעצט צו אים אזא מורא'דיגע אהבה? דאס איז געקומען בלויז פון דעם טרוקענעם פאקט, אז א איד איז איינס מיטן אויבערשטן! די 'שכינה' איז 'מאוחד' מיט 'קודשא בריך הוא'! די וועלט זאל זיך איבערקערן - אבער דאס וועט זיך נישט טוישן!

דער אויבערשטער איז מגלה אזא מין אהבה - וועלכע איז נישט געבינדן אין קיין שום זאך

פונקט ווי דא אונטן איז נתוער געווארן ביי אידן די געוואלדיגע אהבה וועלכע איז העכער פון אלע שכליים און לבושים, אזוי איז אויך פון אויבן נתוער געווארן די אהבה וואס דער אויבערשטער האט ליב זיינע קינדער בלי גבול! און דאס האט גע'פועלט' דעם נס פורים, וואס אלעס האט זיך איבערגעדרייט און מען האט זוכה געווען ארויסצוגיין ביי אידן צרה. און מיט דעם איז נתגלה געווארן צו אידן: דער אויבערשטער האט אונז קיינמאל נישט פארלאזט! דער אויבערשטער האט נאכאלץ דער זעלבער קשר וואס ער האט געהאט מיט אונז בזמן הבית! און פארקערט, אין א געוויסן זין איז דאס היינט נאך גרעסער ווי דעמאלט! ווייל דעמאלט איז דאך די אהבה געווען מכוסה און מלוכש אין 'עבודות' און 'השגות', אין 'תורה' און אין 'מלכות', און עס האט אביסל אויסגעקוקט ווי א בחינה פון 'אהבה התלויה בדבר', אבער יעצט, זייענדיג בשפל המצב, וואס עס איז מקוים געווארן דער פסוק (איכה ג, ט): "מִלֶּכָּה וְיִשְׂרָיִהּ בְּגוֹיִם אֵין תִּהְיֶה", מיר שטעלן נישט צו קיין שום עבודה און קיין שום העכערע תורה, און דאך זעט מען אזא מורא'דיגע אהבה פונעם אויבערשטן צו אונז - איז דאס קלאר, אז דאס איז אן 'אהבה שאינה תלויה בדבר'! ער האט אונז ליב אן קיין שום סיבה, נאר בלויז ווייל מיר זענען 'איינס' מיט אים! אזא גילוי פון אהבה איז א חידוש עצום! אט דאס האבן מיר שטענדיג געזוכט ווען דער בית המקדש איז געשטאנען, און בלויז דא בייים נס פורים האבן מיר עס באקומען בשתי ימים!". דאס הייסט, אז די 'ירידה' איז נתהפך געווארן צו אן 'עליה'.

לבסומי בפוריא: פורים ווערט נתגלה די אהבה וואס איז העכער פון שכל

יעדעס יאר ווען עס קומט אן דער יום טוב פורים, חזר'ט זיך איבער נאכאמאל דער גילוי פונעם נאטורליכן 'אהבת ה' - וועלכע ליגט באגראבן אינעם 'פנימיות' פון א איד - און איז העכער פון אלע שכליים. דערפאר איז די מצוה דוקא צו טרינקען וויין, און דערמיט מסלק זיין דעם דעת, כדי צו מגלה זיין די אהבה וועלכע איז 'למעלה מטעם ודעת', און איז 'בלי גבול'. 'כננס יין יצא סוד' - פורים קומט אויס דער סוד פון א איד! עס ווערט נתגלה, אז דער עצם איד - איז א 'חלק אלוך ממעל'! עס ווערט נתגלה, אז דער איד מלאקערט מיט א מורא'דיגע אהבה בלי סוף - צום רבונו של עולם! עס ווערט נתגלה, אז 'מים רבים לא יוכלו לכבות את האֵהָבָה' (שה"ש ה, ז), אז קיין שום זאך - נישט בגשמיות און נישט ברוחניות - קען אויסלעשן אט די אהבה! עס ווערט נתגלה,

נקודות:

מיר לעבן שוין היינט אין דער תקופה פון "ואחרייתו עדי אובד", דעריבער דארפן מיר שוין יעצט נעמען חיות פונעם 'סוף', אז 'סוף כל סוף' - אפילו אויב מיר וועלן האבן די גרעסטע ירדות שבעולם - וועט זיין 'ידן נצח'! צום סוף וועלן מיר אלעמאל זיין דבוק צום אויבערשטן, און מיט דעם איז ער מקיים ביי זיך 'מחיית עמלק'!

די הכנה צום פורים דארף צוגיין מיט אסאך התבוננות, צו דערגיין און שפירן אט די טיפע און הייקעלע נקודה וועלכע ווערט נתגלה פורים, וואס היינטיגע צייטן דארף דאס באגלייטן א איד אויף א גאנץ יאר, און בפרט אויף די 'זמני הירידה', וואס א איד דארף דארטן לעבן מיט א קלארע ידיעה, אז דער אויבערשטער האט א געוואלדיגע אהבה צו אים - אויך דארטן!

או אלע חטאים זענען געווען בלויז 'לפנים', אבער באמת איז ער נאכאלץ מקושר צום אויבערשטן בחד קטירא! גארנישט אויף דער וועלט קען אים מאכן 'פרד' פונעם אויבערשטן!

די הסתרה איז היינט זייער גרויס - אבער דער גילוי פון אהבת ה' איז נאך גרעסער

היינטיגע צייטן בעקבתא דמשיחא, וואס די הסתרה איז אזוי גרויס, און מען דארף האבן אזויפיל חיזוק און כח זיך צו קענען האלטן אין עבודת ה', בפרט אין דער עבודה פון אהבת ה' - מוז מען מאכן די התחלה אין עבודת ה' פון פורים. דאס הייסט, א איד דארף זיך שטארק איינ'חור'ן אט די ידיעה און השגה, אז א איד קען זיך נישט אפטשעפן פונעם אויבערשטן! אפילו אין די גרעסטע ירדות - וועט ער נישט קענען ווערן אפגעריסן פונעם אויבערשטן! אפילו אויב ער וועט חלילה דינען עבודה זרה - וועט עס זיין נאר 'לפנים'! ווייל ער וועט זיך קיינמאל נישט עכט מפריד זיין פונעם אויבערשטן! און אזוי אויך בכלליות: **אפילו אויב כלל ישראל האט אלעס פארלוירן, און זיי זענען היינט בתכלית השפלות, אין די נידריגסטע מדרגות - זענען זיי נאכאלץ מקושר מיטן אויבערשטן! זיי האבן ליב דעם אויבערשטן און דער אויבערשטער האט זיי ליב!** דער גרעסטער קל שבקלים און פושע ישראל, איז גרייט זיך מוסר נפש צו זיין פארן אויבערשטן! ווייל א איד בלייבט אלעמאל דבוק צום אויבערשטן.

מיט דעם איז מען מקיים 'מחייית עמלק'

ווען א מענטש איז קלאר אין דער נקודה פון פורים, איז ער מקיים ביי זיך 'מחייית עמלק'! ווייל עמלק קען שוין מער נישט האבן קיין שליטה אויף זיין עצמיות! און וויבאלד מיר לעבן שוין היינט אין דער תקופה פון 'ואחרייתו עדי אובד', דעריבער דארפן מיר שוין לעבן מיט דער נקודה פון פורים וועלכע איז 'סוף כל הנסים' (יומא טז). דאס הייסט, אז **מען זאל שוין יעצט נעמען חיות פונעם 'סוף' וויסנדיג אז 'סוף כל סוף' וועט זיין 'ידיו נצח'!** אפילו אויב מיר וועלן האבן די גרעסטע ירדות **שבועות - וועלן מיר מנצח זיין! צום סוף וועט זיין (משלי לא, ה): 'תִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרָיו'!** צום סוף וועלן מיר אלעמאל זיין דבוק צום אויבערשטן, 'לְבַלְתִּי יָחַד מִמֶּנּוּ נָח'.

די שטארקייט פון אדר דארף באגלייטן אויף א גאנץ יאר

דעריבער זאגן חז"ל: 'הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר' - אויב דו ווילסט מצליח זיין אין עבודת ה', דארפטו לעבן א גאנץ יאר מיט דער שטארקייט פון 'אדר'! וואס דאס וועט דיר געבן דעם כח, זיך נישט צו דערשרעקן פון אלע 'קולות מים רבים אדירים' - פון אלע יצר הרע'ס און ירדות, ווייל דו וועסט וויסן אז 'אדיר במרום ה' - די אהבה צווישן מיר מיטן אויבערשטן איז נאך שטארקער! און 'עדותיך נאמנו מאד לבינתך נאווה קודש' - איך בין אלעמאל מקושר צום בית המקדש די אהבה וואס עס איז געווען אין בית המקדש - האבן מיר היינט אויך, און נאך אויף א גרעסערן פארנעם! און דעריבער זאגן חז"ל: 'כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה' - ווען עס קומט 'חודש אב' איז מען ממעט בשמחה, ווייל מען שפירט אז מען האט אלעס פארלוירן. אבער ווען עס קומט 'חודש אדר' נעמט מען אט די דאזיגע 'ירידה', און מען איז עס מהפך צו אן 'עליה'! דוקא **צוליב די גרויסע ירידה - ווערט מען אזוי בשמחה! ווי גרעסער די 'אבילות' פון 'אב' איז - אלץ גרעסער איז די 'שמחה' פון 'אדר'!** ווייל ווי מער עס פעלט פונעם 'חיצוניות' - אלץ מער ווערט נתגלה אז עס איז פארהאן א פנימיות'דיגע אהבה, וועלכע שטעלט זיך נישט אפ אפילו פון אזעלכע גרויסע חסרונות!

שמו שלם: פורים ברענגט א לעבן פון 'יחוד קוב"ה ושכינתיה'

די הכנה צום פורים דארף צוגיין מיט אסאך התבוננות, צו דערגיין און שפירן אט די טיפע און הייקעלע נקודה וועלכע ווערט נתגלה פורים, וואס היינטיגע צייטן דארף דאס באגלייטן א איד אויף א גאנץ יאר, און בפרט אויף די 'זמני הירידה', וואס א איד דארף דארטן לעבן מיט א קלארע ידיעה, אז דער אויבערשטער האט א געוואלדיגע אהבה צו אים - אויך דארטן! און אזוי אויך אויף צוריק, דארף א איד שטענדיג זיך ארומדרייען מיט א 'סוד', אן 'עומק אהבה שלכל' וואס ער האט שטענדיג צום אויבערשטן. און דורכדעם וועט ער לעבן אין דער וועלט פון אהבה ה', וואס זיי דינען דעם אויבערשטן 'לשמה' - לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה!

להביא פורים בעולם, וזה הוא כל השמחה, ולכן אין שום חילוק מה היתה הסיבה.

הרה"ק מסאטמאר היה נוהג בעת עריכת שולחנו במשך השנה לכבד את חתנו הרה"צ ר' ליפא'לע מסאטוב זצ"ל לומר איזה מדרש, ועל זה היה אומר דברי תורה, כי לא היה הרה"ק מתכוון לכתחלה מה לומר, אלא בכל פעם העמיד את דבריו על המדרש שקרא חתנו לפניו. פעם אחת בפורים אמר שיכור אחד, כי אין זו חכמה שהרבי מצליח לומר תורה על המדרשים שחתנו אומר לפניו, כי בודאי הוא מסכם עמו לכתחלה איזה מדרש יאמר לו. אמר לו הרה"ק מסאטמאר: 'אזוי? איך שמועס מיך אפ? זאג דו א מדרש, און איך וועל זאגן תורה' (כך? אני מסכם עמו? אמר אתה מדרש, ואני אומר עליך תורה). אמר אותו שיכור מאמר אחד כאילו בשם מדרש פליאה, שאינו נמצא בשום מקום, וכך אמר: 'רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב, הדא הוא דאמרת אשמנו בגדנו גזלנו דיברנו דופי'.

ובאמת אין שום מאמר כזה, אבל הרה"ק מסאטמאר בחיפופותו הגיב מיד, וכה דרש: כי באמת יש להבין למה אמר רבי יהודה סימנים על עשרת המכות, למה צריכים לסימנים עליהם כאשר הם כתובים וברורים בסדר ההגדה בפה מלא. אלא טעם הדבר הוא, כי בעת אמירת המכות נוהגים לשפוך מן היין, והיו עמי הארץ שראו כי כתוב 'מכת בכורות', והיו שופכים אחת ל'מכת' ואחת ל'בכורות'. ולכן אמר רבי יהודה סימן, שבו יראו כי אין אות כנגד 'מכת', אלא מאי שאין צריכים לשפוך בו יין. אבל מנין ידע זאת רבי יהודה, וכי ביקר בבתי עמי הארץ לראות זאת. ועל זה אומר 'בעל המדרש' הזה, כי ראה רבי יהודה את עמי הארץ בעת אמירת תחנון איך הם מכים על לבם באמירת 'דיברנו דופי' גם כתיבת 'דיברנו' וגם כתיבת 'דופי', ומזה הבין כי כנראה הם עושים כך גם עם היין בליל הסדר, ולכן תיקן רבי יהודה דצ"ך עד"ש באח"ב מפני זה שראה בעת אמירת 'אשמנו'.

שמעתי מאת המגיד מישרים הגה"צ ר' שלום שווארדאן ז"ל, כי פעם אחת ביום הפורים בא בן ישיבה אחד שהשתכר לפני הגה"ק בעל 'חפץ חיים' זי"ע, וביקש ממנו שיבטיח לו שיזכה להיות 'עמו במחיצתו' בגן עדן, והבחור התעקש שהחפץ חיים מוכרח להבטיחו בכך, ואם לאו אינו יוצא מביתו. בתחילה לא ענה לו החפץ חיים דבר, אבל הבחור הפציר וזעק קולות, שהרי היום הוא פורים והוא זמן מסוגל וכו'. פתאום השתנתה צורתו של החפץ חיים ונעשה 'זייער ערנסט' (ברצינות), ואמר לו: 'הקשיבה לי! קבל על עצמך אשר מהיום ולהלאה לא תדבר יותר לשון הרע, ואני מבטיח לך שתהיה עמי במחיצתי! אבל אותו בחור לא רצה לקבל דבר זה על עצמו. פנה החפץ חיים אל הנוכחים שם ואמר להם: 'טראגט'ס אים ארויס! ער איז שוין געוועהן ביים טיר פון גן עדן, און ער האט נישט געוואלט אריינגיין!' (הוציאוהו החוצה! הוא כבר היה פתחו של הגן עדן, ולא רצה להיכנס!), וכנראה כי אכן היה אז עת רצון לזכות לכך.

הרה"ק בעל צמח צדיק מוויזניץ זי"ע היה נוהג לקרוא את המגילה בעצמו, פעם אחת היה בנו הרה"ק בעל אמרי ברוך זי"ע חולה ביום הפורים, ולא היה יכול לבוא לביהמ"ד לשמוע את קריאת המגילה של אביו הק'. שלח אליו אביו בעל קורא אחד שיקרא בפניו את המגילה, ויוציאנו ידי חובתו. אמר רבי ברוכ"ל לאותו בעל קורא: 'איך בין עפעס נייגעריג דארטן צו הערן אז אחשוורוש איז שיכור געווארן, און ער האט געוואלט הארגענען ושתי... און מיט המן דארטן... איך ווייס וואס... זרש... איך בין נייגעריג אויף די מעשה?... איך וויל הערן די מגילה!' (וכי נראה לך שאני סקן לשמוע שאחשוורוש השתכר ורצה להרוג את ושתי... והמעשה של המן... וזרש... וכי אני סקן למעשה זה?... אני רוצה לשמוע את 'המגילה'), ולא רצה לשמוע את קריאת המגילה מאותו בעל קורא. הלכו והודיעו זאת לאביו, אז נכנס אליו ה'צמח' בעצמו וקרא לו את המגילה, כי הרי אמר שמבקש לשמוע את 'המגילה'...

בענין הנהגת יום הפורים לא היו דרכי הצדיקים שוות כלל, ואחו כל צדיק דרכו בקודש לפי שורש נשמתו וענייניהם הנעלמים. רבותינו הק' לבית ראפשיץ לא היו משתכרים בפורים כלל, והרה"ק מראזוואדוב זי"ע היה נוהג לומר הרבה דברי תורה על המאמר 'חייב איניש לבסומי בפוריא', אבל בפועל לא שתה יותר מדי. אכן היו צדיקים שנהגו לשתות הרבה עד כדי שכרות, והיו עובדים את עבודת היום בזה באופן נשגב ונעלה במיוחד.

הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה נוהג לשתות הרבה, וערך את שולחנו הטהור במשתה היין באופן נעלה מאד, והיה אצלו 'עסק' גדול מיום הפורים. ובמאמריו בשעת סעודת פורים היה אומר דברים נפלאים שלא היה אומר במשך כל השנה, וגילה כל מיני עניינים כדיבוריו הנלהבים. פעם אחת ענה ואמר: 'מיום עמדי על דעתי, האב איך נישט מסיח דעת געוועהן קיין איין רגע פונעם אייבערשטן' (מיום עמדי על דעתי, לא הסחתי דעתי לרגע אחד מן הרבנו של עולם).

פעם בשנים שלפני המלחמה, בהיותו עדיין ב'סאטמאר', התבסס הרה"ק מסאטמאר כל כך עד שנחלש מאד, והיו צריכים להעלותו לביתו באמצע עריכת השולחן, כי התאמץ ביותר בעת עבודתו בקודש. אכן גם כאשר היה בביתו לא פסק מלומר דברי תורה בגודל מעלת היום.

פעם אחת פירוש את מאחז"ל 'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', וביאר כי הענין בזה הוא, כי אין כל כך נפק"מ בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי', לפי שכל המעשה של נס פורים לא היה אלא מפני שרצה הקב"ה להמשיך את ההארה הגדולה של יו"ט פורים אל העולם, וכל המאורעות של מעשה המגילה היו רק ה'היכי תמצוי' איך יבא הדבר לידי פועל. ולכן מה נפק"מ איזה חלק מן ה'היכי תמצוי' הוא, אם 'ארור המן' או 'ברוך מרדכי', הרי זו היתה רק סיבה שיהיה יום הפורים בעולם. ולכן 'חייב איניש לבסומי בפוריא', שיעמוד על השגת ענין זה, שהעיקר הוא מה שהקב"ה רצה